

Jeziki - Evropsko jezikovno priznanje, Socrates, Leonardo da Vinci

Izdal: CMEPIUS, Center za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja

Urednica: Eva Jurman

Avtorji: mag. Majda Širok, Ljudmila Novak, Eva Jurman, koordinatorji projektov in udeleženci mobilnosti

Prevod: Zdravka Godunc, Danuša Škapin, koordinatorji projektov in udeleženci mobilnosti

Lektoriranje: Petra Tomše, Zdravka Godunc, Danuša Škapin, dr. Sergio Crasnich, Francisco Javier Tardio Gastón

Oblikovanje: Studio 22

Ljubljana, september 2006

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

Uvod: Eva Jurman, mag. Majda Širok, CMEPIUS	4
Evropsko jezikovno priznanje	7
• Hilda Zalokar, OŠ Orehek Kranj: »Angleške, francoske in nemške urice za naše malčke«	8
• mag. Silva Kastelic, Srednja zdravstvena šola Ljubljana: »Healthy languages – Zdravi jeziki«	10
• mag. Jana Zemljarič Miklavčič, Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani: »Sporazumevalni prag za slovenščino«	12
• mag. Soča Fidler, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani: »Ja-Ling Comenius – Janua Linguarum – Vrata v jezike«	13
Lingua	15
• Zlatko Tišljar, Andragoški zavod Maribor, Ljudska Univerza: »Festival evropskih jezikov«	16
• izr. prof. dr. Vida Jesenšek, Pedagoška fakulteta, Univerza v Mariboru: »EPHRAS. Večjezično frazeološko učno gradivo na CD-ROM-u«	18
Comenius	20
Comenius jezikovni projekti	
• Petra Tiefengraber, OŠ Šmartno pod Šmarno goro: »AKU – Let's accept, know and understand each other – Spoznajmo se in sprejmimo različnosti«	21
• Barbara Miklavčič Velikonja, ŠC Nova Gorica, Srednja poklicna in tehniška kmetijsko-živilska šola Nova Gorica: »Vino prijateljstva«	23
Comenius asistenti za tuji jezik in šole gostiteljice	
• Eva Gril, slovenska asistentka za tuji jezik na Severnem Irskem	25
• Stuart Meese, asistent za tuji jezik iz Velike Britanije na ŠC Slovenj Gradec, Višji strokovni šoli	26
• Branimir Rokavec, Gimnazija Ptuj – šola gostiteljica	28
Comenius stalna strokovna spopolnjevanja	
• Maria Ana Kremžar Jerman, Gimnazija Jurija Vege Idrija, stalno strokovno spopolnjevanje iz španskega jezika	30
Grundtvig	32
• Jelica Pegan Stemberger, Glotta Nova, individualna mobilnost: »Kakovost življenja = kakovost komunikacije«	33
Erasmus	36
• Jernej Grah, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani: Mobilnost študentov	37
• mag. Jana Zemljarič Miklavčič, Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani: Erasmus intenzivni jezikovni tečaji	39
Leonardo da Vinci: Projekti jezikovnih znanj in spretnosti	41
• mag. Neva Čebren, Fakulteta za humanistične študije Koper, Univerza na Primorskem: »CrossCultural Business Communication«	42
Leonardo da Vinci: Projekti mobilnosti	
• Anica Ule Maček, Srednja šola Zagorje: »Nacionalne jedi treh dežel«	44
Kako naprej?	46
• Ljudmila Novak, poslanka Evropskega parlamenta: »Vloga jezikov v programu vseživljenjskega učenja«	47

Spoštovani bralci!

Pred vami je večjezična publikacija z naslovom **»Jeziki – Evropsko jezikovno priznanje, Socrates, Leonardo da Vinci«**, v kateri prikazujemo nekaj primerov projektov in mobilnosti v različnih akcijah omenjenih programov. Opisani projekti in mobilnosti predstavljajo primere dobre prakse in prispevajo k spodbujanju učenja in poučevanja evropskih jezikov.

Slovenija od leta 1999 sodeluje v programih ES s področja izobraževanja, usposabljanja in mladine: Socrates, Leonardo da Vinci in Mladina. Za koordinacijo programov Socrates (splošno izobraževanje) in Leonardo da Vinci (poklicno izobraževanje in usposabljanje) je zadolžen CMEPIUS, Center za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja. Eden temeljnih ciljev programov Socrates in Leonardo da Vinci je izboljšanje znanja evropskih jezikov, saj so jezikovne spretnosti pomembne za medsebojno razumevanje, strpnost in sprejemanje različnih mnenj, nudijo možnost dostopa do informacij v večjezikovni in multikulturni Evropi, omogočajo večjo mobilnost in s tem predstavljajo boljše možnosti za zaposlovanje. Znanje jezikov ni samo koristno in potrebno, marveč je tudi eden izmed najpomembnejših predpogojev za vključevanje posameznika in širše skupnosti v proces evropskih integracij in partnerskega povezovanja in sodelovanja. Tako že evropska Bela knjiga izobraževanja in usposabljanja iz leta 1995 jasno opredeljuje za enega svojih ciljev sposobnost sporazumevanja v treh jezikih – v maternem in dveh tujih. K večanju jezikovne senzibilizacije je nedvomno v veliki meri prispevalo tudi leto 2001, Evropsko leto jezikov, v okviru katerega so se v vseh sodelujočih državah zvrstili številni dogodki, ki so spodbujali razvijanje zavesti o pomenu in znanju čim večjega števila jezikov, tako »glavnih« kot sosedskih, manjšinskih in manj razširjenih. Od tega leta naprej pa 26. septembra države članice EU ali Sveta Evrope praznujejo tudi Evropski dan jezikov, katerega cilj je spodbujati učenje jezikov med vsemi starostnimi skupinami in poudariti pomen jezikovne raznolikosti v Evropi.

Evropska komisija je julija 2003 s ciljem udejanjenja skupno sprejetih usmeritev potrdila Akcijski načrt za spodbujanje jezikov in jezikovne raznolikosti za obdobje od leta 2004 do konca leta 2006. Le-ta odpira široke možnosti za izboljšanje kakovosti

jezikovnega izobraževanja ter izpostavlja naslednja prednostna področja učenja in poučevanja jezikov: vseživljenjsko učenje jezikov, kakovost v okviru jezikovnega izobraževanja in jezikom prijazno okolje. Omenjene smernice in prioritete upoštevamo tudi v programih Socrates in Leonardo da Vinci. Z geslom »Več jezikov znaš, več veljaš« pa je novembra 2005 Evropska komisija potrdila svojo zavezanost politiki večjezičnosti in sprejela prvo sporočilo o tem vprašanju. Dokument obravnava različne vidike politik Evropske komisije na tem področju in določa okvirno strategijo za spodbujanje večjezičnosti na področju družbe, gospodarstva in odnosov Komisije z državljani EU. Ob tej priložnosti je odprla tudi nov spletni portal na temo jezikov v vseh 20 uradnih jezikih EU, ki bo javnosti, medijem in študentom odprl vrata do informacij Evropske unije v zvezi z jeziki. S to gesto je po besedah Jana Figela, evropskega komisarja za izobraževanje, usposabljanje, kulturo in večjezičnost, Evropska komisija potrdila svojo zavezanost uveljavljanju jezikov in jezikovne raznolikosti v Evropski uniji. Tudi zadnja raziskava Eurobarometra v letu 2006 o jezikovnih spretnostih državljanov EU in njihovem odnosu do učenja jezikov je pokazala jasno podporo učenju in poučevanju jezikov:

- 56 odstotkov prebivalcev članic EU se lahko sporazumeva v še enem jeziku poleg maternega (47 odstotkov leta 2001);
- 28 odstotkov prebivalcev govori dva tuja jezika dovolj tekoče za sporazumevanje;
- angleščina je najbolj razširjen tuji jezik, govori ga 38 odstotkov prebivalcev, sledita pa francoščina in nemščina s 14 odstotki;
- 83 odstotkov Evropejcev je mnenja, da je učenje jezika zanje koristno.

Slovenija je s 1. majem 2004 postala polnopravna članica Evropske unije in slovenščina je tako postala eden izmed njenih 20 uradnih jezikov. Posebna pozornost v programih Socrates in Leonardo da Vinci je namenjena promociji manj razširjenih jezikov (to je t. i. »LWULT languages – less widely used and less taught languages«) in s tem se večja vloga namenja tudi slovenskemu jeziku, ki je v številnih projektih tudi ciljni jezik. Glavne akcije ali pobude, ki v programih ES prispevajo k spodbujanju jezikov in jezikovne raznolikosti, pa so naslednje:

- Akcija Socrates – Lingua spodbuja učenje in poučevanje jezikov za boljše sodelovanje in komunikacijo med narodi. Njeni glavni cilji so spodbujati in podpirati jezikovno raznolikost v Evropski uniji, prispevati k boljši kakovosti učenja in poučevanja jezikov in omogočati večjo dostopnost do možnosti vseživljenjskega učenja jezikov. Ti cilji se uresničujejo skozi akcijo Lingua 1: Spodbujanje učenja jezikov in Lingua 2: Razvoj didaktičnih gradiv in pripomočkov za poučevanje jezikov in ocenjevanje jezikovnih spretnosti.

- Akcija Socrates – Comenius pokriva douniverzitetno izobraževanje, posebna skrb je namenjena spodbujanju učenja jezikov in razvoju mednarodne zavesti, cilja te akcije pa sta tudi izboljšati kakovost šolstva in krepiti evropsko razsežnost v šolskem izobraževanju. Znotraj akcije Comenius lahko šole sodelujejo v projektih šolskih partnerstev – jezikovnih projektih in pridobijo Comenius asistenta za tuji jezik. Bodoči učitelji tujih jezikov lahko opravljajo pedagoško prakso na izbrani šoli gostiteljici v tujini in ob tem izboljšajo svoje znanje tujega jezika ter pedagoške spretnosti, učitelji tujih jezikov pa imajo možnost udeležbe na stalnem strokovnem spopolnjevanju v tujini.

- Akcija Socrates – Erasmus pokriva področje visokošolskega izobraževanja in omogoča mobilnost študentov, ki odhajajo na študij v tujino in imajo možnost udeležbe na intenzivnih pripravljalnih jezikovnih tečajih.

- V okviru programa Leonardo da Vinci, torej na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, so projekti jezikovnih znanj in spretnosti (projekti jezikovnih komunikacijskih orodij, projekti učnih orodij za usposabljanje in diseminacijski projekti) tisti, ki so namenjeni spodbujanju večjezične komunikacije tako na samem področju usposabljanja kot tudi v delovnem okolju. Projekti mobilnosti pa so namenjeni spodbujanju in krepitvi poklicnega in strokovnega izobraževanja ter usposabljanja posameznika v tujini; ena od ciljnih skupin so tudi mentorji jezika stroke.

- Evropsko jezikovno priznanje je posebna pobuda EU na področju učenja in poučevanja jezikov, ki prispeva k večjemu ozaveščanju o pomenu jezikovne raznolikosti v Evropi. Cilj Evropskega jezikovnega priznanja je spodbujati primere dobre prakse in inovativnost pri učenju in poučevanju jezikov, razširjati rezultate uspešnih pobud ter spodbujati zanimanje širše javnosti za izboljšanje jezikovnih spretnosti. Evropsko jezikovno priznanje se ob upoštevanju meril, določenih na evropski ravni, in evropskih prioritet kot listina podeli najbolj inovativnim pobudam na področju učenja in poučevanja jezikov v okviru vseživljenjskega učenja in promocije večjezičnosti.

V zadnjih šestih letih smo na CMEPIUS-u sofinancirali že lepo vrsto projektov in mobilnosti na področju učenja in poučevanja jezikov v okviru evropskih programov in s tem omogočili projektno razvojno delo med različnimi institucijami v sodelujočih državah kakor tudi mobilnost posameznikov: učencev, dijakov, študentov, mladih delavcev, učiteljev in drugih zaposlenih na področju vzgoje in izobraževanja, svetovalcev in ekspertov.

Pregled jezikovnih aktivnosti 2000–2005:

Socrates

Akcija/pobuda	Število projektov/mobilnosti
Lingua	2 koordinatorski instituciji, 11 partnerskih institucij
Comenius jezikovni projekti	28 projektov
Comenius jezikovni projekti	454 učencev in 82 učiteljev na 14-dnevni izmenjavi
Odhajajoči Comenius asistenti za tuji jezik	65 asistentov
Prihajajoči Comenius asistenti za tuji jezik	45 asistentov
Comenius stalna strokovna spopolnjevanja na področju jezikov	148 udeležencev
Mobilnost Erasmus študentov tujih jezikov	399 odhajajočih študentov tujih jezikov

Leonardo da Vinci

Akcija/pobuda	Število projektov/mobilnosti
Projekti jezikovnih znanj in spretnosti	1 nosilec projekta, 5 partnerskih institucij
Mobilnost učiteljev tujega jezika stroke	141 udeležencev

Evropsko jezikovno priznanje

Akcija/pobuda	Število Evropskih jezikovnih priznanj
Evropsko jezikovno priznanje	11 priznanj

Upamo, da bodo dosedanje pozitivne izkušnje v mednarodnem sodelovanju prispevale k nadaljnjemu konstruktivnemu delu v različnih pobudah in projektih na nacionalni, regionalni ali mednarodni ravni in da bodo številni primeri dobre prakse predstavljali spodbudo za še širše vključevanje slovenskih šol in drugih institucij ter posameznikov v programe ES tudi v prihodnje.

Naj se ob tej priložnosti lepo zahvalimo tudi vsem avtorjem posameznih člankov, ki so se prijazno odzvali našemu povabilu k sodelovanju in so s svojimi izkušnjami pomagali pri nastajanju publikacije ter tako prispevali k večjemu prepoznavanju programov ES v slovenskem prostoru.

Eva Jurman, *svetovalka direktorice*
mag. Majda Širok, *direktorica CMEPIUS-a*

EVROPSKO JEZIKOVNO PRIZNANJE

THE EUROPEAN LABEL

LE LABEL EUROPEEN

DAS EUROPÄISCHE SPRACHENSIEGEL

EL SELLO EUROPEO

IL LABEL EUROPEO

7

»Večjezična Evropa ni Evropa ljudi, ki znajo odlično govoriti več jezikov, ampak Evropa ljudi, ki se sporazumevajo tako, da vsakdo govori svoj jezik in razume drugega, četudi ga morda ne zna tekoče govoriti. In ko razume drug jezik, čeprav z naporom, razume tudi njegovega duha – kulturni univerzum, ki ga človek izrazi, ko spregovori v jeziku prednikov in svojega kulturnega izročila.«

Umberto Eco, Iskanje popolnega jezika v evropski kulturi

INSTITUCIJA

Naziv: Osnovna šola Orehek Kranj
 Naslov: Zasavska cesta 53C, 4000 Kranj
 Dekan/direktor/ravnatelj: Ivka Sodnik
 Elektronski naslov: projekt2.oskrore@guest.arnes.si
 Spletna stran: <http://www2.arnes.si/~oskrore2s/>

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Evropsko jezikovno priznanje
 Naslov projekta/mobilnosti: Angleške, francoske in nemške urice za naše malčke
 Spletna stran: <http://www2.arnes.si/~oskrore2s/>
 Trajanje: od leta 1999 naprej
 Nosilec/koordinator projekta/udeleženelec mobilnosti: Hilda Zalokar
 Elektronski naslov: hilda.zalokar@guest.arnes.si

8

OŠ Orehek Kranj je projekt z naslovom »Angleške, francoske in nemške urice za naše malčke« začela izvajati leta 1999 in ga iz šolskih klopi najprej razširila v lokalno okolje, potem na državno raven in zadnja tri leta v širši evropski prostor. Cilji projekta so navdušiti otroke za učenje tujih jezikov in tako spodbujati večjezičnost že v zgodnjem obdobju, ozavestiti otroke in njihove starše o pomenu jezikovne in kulturne raznolikosti v Evropi in ob tem razvijati strpnost do drugačnosti.

Del projekta poteka v vrtcu in šoli po avtorskih programih učiteljic, ki jih sprti prilagajajo otrokom. Ob igri, glasbi, petju in plesu ter z uporabo sodobne učne tehnologije otroci usvajajo več jezikov hkrati. Poleg učiteljic jezikov sodelujejo tudi vzgojiteljice in drugi učitelji ter učiteljice, predvsem glasbene, likovne in tehnične vzgoje, ter starši. Pri tem nastajajo različni didaktični pripomočki, kot so lutke, igrače, posterji, kratke ilustrirane igre, pesmi. Projekt na prostovoljni bazi vključuje skoraj polovico otrok, vsa didaktična gradiva imajo na razpolago v šoli, poučujejo pa jih domače učiteljice jezikov, kar omogoča stalno kakovost in vzbuja varnost pri malčkih.

Drugi del projekta pa poteka izven šole, to so druženja otrok in odraslih na frankofonskih festivalih, šolskih prireditvah za starše, razstavah in gostovanjih na drugih šolah po Sloveniji in v Avstriji.

Ker sta angleški in nemški jezik zelo razširjena v slovenskih osnovnih šolah, OŠ Orehek Kranj posebno skrb posveča francoskemu jeziku, ki je v manjšini. Izdaja različne brošure za promocijo učenja francoskega jezika; zadnja je »Evropske otroke povezuje ljubezen do francoskega jezika« pod okriljem Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije. Sodelovalo je 6 partnerskih šol,

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

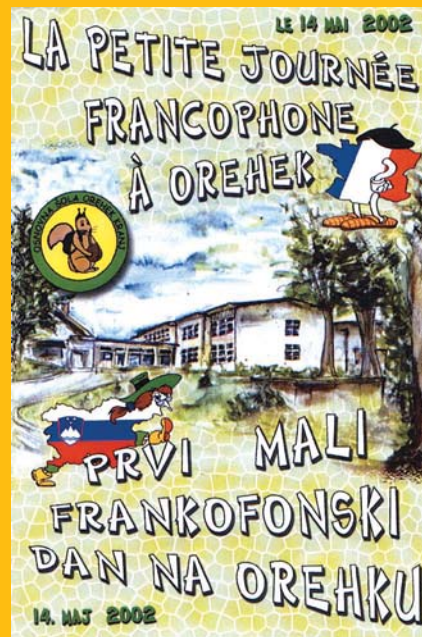

3 iz Slovenije (OŠ Orehek Kranj, OŠ Naklo in OŠ Cerklje), po ena s Češke, Poljske in Avstrije. Celotna brošura, ki je rezultat izmenjave prispevkov učencev šol partneric prek spleta, je dostopna na spletni strani OŠ Orehek Kranj.

Vsako leto OŠ Orehek Kranj organizira »Frankofonski festival v Kranju«, srečanje slovenskih osnovnih šol, kjer se poučuje francoski jezik; leto 2006 zaznamuje že petega po vrsti. Na odru se učenci predstavijo s petjem, plesom in igro v francoskem jeziku, prireditev spremljajo njihovi mentorji, starši in širša slovenska javnost. Dogodek je obeležen na šolski spletni strani.

Projekt »Angleške, francoske in nemške urice za naše malčke« vsebuje evropsko dimenzijo, predstavlja kakovosten pristop k zgodnjemu učenju tujih jezikov in učencem nudi možnost stikov z vrstniki iz drugih držav, saj tuji jezik postane sredstvo sporazumevanja in spoznavanja. Da so naši otroci najboljši ambasadorji, ki ljubezen do jezikov prenašajo na svoje vrstnike, starše in okolico, priča izjava male Maše:

»Še mamó sem navdušila, da se je začela učiti francoščino.«

INSTITUCIJA

Naziv: Srednja zdravstvena šola Ljubljana
 Naslov: Poljanska 61, 1000 Ljubljana
 Dekan/direktor/ravnatelj: Tatjana Valant Veličkovič
 Elektronski naslov: szslj@guest.arnes.si
 Spletna stran: http://www2.arnes.si/~ljsszs

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Evropsko jezikovno priznanje
 Naslov projekta/mobilnosti: Healthy Languages – Zdravi jeziki
 Spletna stran: http://www.healthylanguages.com
 Trajanje: 2003–2005
 Nosilec/koordinator projekta/udeležene mobilnosti: mag. Silva Kastelic
 Elektronski naslov: silva.kastelic@siol.net

10

V projektu »Healthy languages – Zdravi jeziki«, razpisanem v sklopu dveletnega projekta v okviru programa Leonardo da Vinci, je od leta 2003 do leta 2005 sodelovalo 6 držav partneric: Slovenija, Češka, Avstrija, Nemčija, Velika Britanija in Italija. Podporne članice projekta so bile tri avstrijske bolnišnice: Allgemeines Krankenhaus der barmherzigen Brüder iz Salzburga, Krankenhaus Hallein in Krankenhaus Oberndorf. Delo projekta je ves čas potekalo v povezavi s podpornimi članicami, kjer so bili rezultati projekta tudi preizkušeni. Na Srednji zdravstveni šola Ljubljana je projekt nastajal v sodelovanju s Centrom za slovenščino kot drugi/tuji jezik. Podporne članice pa so bile: Zbornica zdravstvene nege, Klinični center in Center za poklicno izobraževanje. Cilj projekta je bil izdelati učna gradiva za razvoj poklicno specifične jezikovne zmožnosti na področju tujih jezikov (v angleščini, nemščini, italijanščini, češčini in slovenščini) za zaposlene v zdravstvu z namenom, da ciljna skupina, ki jo predstavljajo medicinske sestre oz. tehniki

zdravstvene nege, pridobi osnovno sporazumevalno zmožnost za sporazumevanje v svojem poklicu. Delovna skupina, ki so jo sestavljali največ trije predstavniki posameznih partneric, je zasnovala koncept učbenika in se glede na Skupni evropski jezikovni okvir (CEF; Common European Framework of Reference) odločila za stopnjo med A1 in A2. Temeljna izhodišča za pripravo učbenika so bila: komunikacijski pristop pri učenju jezika, usmerjanje v receptivno jezikovno zmožnost (razumevanje: branje in poslušanje), ki naj bo v odnosu do produktivne (tvorjenje: govorjenje in pisanje; pri čemer je pisanja zelo malo) v razmerju 70 proti 30 odstotkov, slovnica se pojavlja v funkciji pojasnjevanja (jezikovne funkcije namesto slovničnih struktur), avtentične sporazumevalne situacije, predvidljivi sporazumevalni vzorci in avtentična besedila, ki jih pri svojem delu uporablja medicinska sestra, in posredovanje medkulturnih vsebin. Tematske sklope je delovna skupina določila s pomočjo predloga, ki so ga pripravili sodelavci BFI v sodelovanju s strokovnjaki s področja zdravstvene nege in s svetovalci podpornih članic projekta.

VSEBINA PROJEKTA/MOBILNOSTI

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

Rezultati projekta so učbeniki z zgoščenkami posnetih dialogov v petih jezikih (Slovenščina v bolnišnici, Im Krankenhaus, Healthy Languages, Italiano in Ospedale, Cestina pro Zdravotniki), zgoščenka s petjezičnim slovarjem strokovnih izrazov s področja zdravstvene nege in zgoščenka z obrazcem sprejemne dokumentacije v petih jezikih.

Učbenik Slovenščina v bolnišnici sestavljajo štiri tematski sklopi ali moduli, razdeljeni na posamezne enote, v katerih je predstavljen celotni proces hospitalizacije: od sprejema bolnika v bolnišnico do njegovega odpusta. Na začetku vsake enote so nazorne ilustracije, ki so jih naredili dijaki, v nadaljevanju pa kratki in uporabni dialogi, ki so na zgoščenki tudi posnети. Sestavni del vsake enote so tudi vaje in preglednice jezikovnih struktur.

Rezultati projekta naj bi pripomogli k lažjemu in hitrejšemu zaposlovanju zdravstvenih delavcev v državah, ki so bile vključene v projekt. Učbenik Slovenščina v bolnišnici pa je tudi eden prvih poskusov posredovanja slovenščine kot strokovnega jezika njenim tujejezičnim govorcem.

Delo v večkulturni in večjezikovni delovni skupini je bilo dinamično in je prineslo dragocene izkušnje, kot so spoznavanje različnih zdravstvenih sistemov, različnih pristopov k didaktiki tujega jezika ter odkrivanje kulturnih in jezikovnih raznolikosti. Vsaka država partnerica je bila vsaj enkrat gostiteljica delovnega srečanja, tako da smo lahko neposredno spoznavali različne izobraževalne in zdravstvene institucije ter začutili utrip življenja v posameznem mestu. Uspeh projekta pa je zagotovo povezan tudi z dobrimi odnosi v delovni skupini. Šola se je s tem projektom povezala z evropskim prostorom in v slovenskem prostoru odprla vrata za sodelovanje z drugimi ustanovami.

INSTITUCIJA

Naziv: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
 Naslov: Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
 Dekan/direktor/ravnatelj: red. prof. dr. Božidar Jezernik
 Elektronski naslov: dekanat@ff.uni-lj.si
 Spletna stran: http://www.ff.uni-lj.si/

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Evropsko jezikovno priznanje
 Naslov projekta/mobilnosti: Sporazumevalni prag za slovenščino
 Spletna stran:
 Trajanje: 2000–2004
 Nosilec/koordinator projekta/udeleženec mobilnosti: izr. prof. dr. Marko Stabej – nosilec projekta
 mag. Jana Zemljarič Miklavčič – koordinator projekta
 Elektronski naslov: marko.stabej@guest.arnes.si; jana.zemljari@ff.uni-lj.si

12

V evropski jezikovni politiki se je sredi 70. let prejšnjega stoletja začela uresničevati zamisel o skupnem evropskem referenčnem okviru za jezike, to je univerzalnem opisu ravni sporazumevalne zmožnosti za različne jezike, ki bi bil v pomoč pri učenju in poučevanju tujih jezikov. Prvi rezultat tako zamišljenega okvira je bil angleški priročnik Sporazumevalni prag (Threshold Level, 1975) avtorjev J. Trima in J. van Eka, adaptacija izvirnega dokumenta pa je prepuščena izbranim nacionalnim timom. Danes Sporazumevalni prag obstaja za 24 jezikov, slovenska različica je izšla leta 2004.

Sporazumevalni prag temelji na komunikacijskem pristopu k učenju jezika, sam pojem sporazumevalni prag pa označuje stopnjo sporazumevalne zmožnosti, ki jo tuji govorec prestopi, ko se začne samostojno sporazumevati v ciljnem jeziku. Izhodišče za učenje predstavljajo situacije, v katerih se bodo najverjetneje znašli tuji govorniki, in vloge, katerih nosilci bodo v opisanih situacijah. V vsaki situaciji bo imel govorec specifične potrebe in zahteve v zvezi z rabo jezika. V poglavju Jezikovne funkcije so podani osnovni nameni, ki se lahko uresničijo z jezikovnimi sredstvi. To so npr. pozdravljanje, poizvedovanje po informacijah, odklanjanje, zahvaljevanje, opravičevanje, izražanje čustev idr. Pri uresničevanju jezikovnih funkcij ločujemo splošne pojme (rabljeni so v kateri koli situaciji, označujejo pa čas, prostor, količino, kakovost itd.) in posebne pojme (rabljeni so v specifičnih

situacijah, poimenujejo pa npr. hrano, poklice, dele telesa itd.).

Osrednja poglavja Sporazumevalnega praga, v katerih so predstavljeni osnovni sporazumevalni vzorci in osnovno besedišče za slovenščino (okrog 4500 besed), dopolnjujejo poglavja, ki olajšajo učenje ali umeščajo slovenščino v širši družbeni okvir. V poglavje o sociokulturnem vedenju je tako vključenih nekaj osnovnih podatkov o Sloveniji in njenih prebivalcih (zgodovina, geografija, državna ureditev, izobraževalni sistem, prazniki ipd.). Priročnik zaključujejo štirje dodatki: v poglavju o fonetiki in intonaciji so razloženi principi naglaševanja in izgovora v slovenščini, v slovničnem dodatku pa je opis jezika zasnovan iz perspektive govorca slovenščine kot tujega jezika, zato se ponekod razlikuje od doslej znanih ali od trenutno uveljavljenih opisov slovenščine. Priročnik zaključuje stvarno kazalo, dodana pa je tudi obsežna bibliografija priročnikov in gradiv, namenjenih učenju slovenščine kot drugega/tujega jezika.

Priročnik Sporazumevalni prag za slovenščino je namenjen načrtovalcem programov in tečajev, piscem učbenikov, sestavljavcem testov in didaktičnih gradiv ter učiteljem slovenščine kot drugega/tujega jezika, njegov končni naslovnik pa je posameznik, ki se namerava v slovenski jezikovni skupnosti polno socializirati in v njej tudi deloma poklicno delovati. Sestavljavci slovenske različice Sporazumevalnega praga so l. 2003 prejeli Evropsko jezikovno priznanje za inovativne pobude na področju učenja in poučevanja jezikov.

VSEBINA PROJEKTA/ MOBILNOSTI

I. Ferberjar, M. Knez, A. Murkovič,
 N. Pirih, Sestina, M. Schlamberger Boczar, M. Stabej,
 H. Trnavač, J. Zemljarič Miklavčič

Sporazumevalni prag za slovenščino 2004

VSEBINA/ OBSESI	
3.14. sklopa učenja in poučevanja	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
3.14.1. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
3.14.2. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
3.14.3. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4. Metodološki odnosi	
4.1. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.2. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.3. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.4. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.5. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.6. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.7. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.8. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.9. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.10. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.11. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.12. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.13. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.14. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.15. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.16. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.17. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.18. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.19. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev
4.20. učenje in poučevanje	Priloge: seznam besed, primeri govora in besedilnih vzorcev

Izbor iz poglavja
 Jezikovne funkcije

INSTITUCIJA

Naziv: Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani
 Naslov: Kardeljeva pl. 16, 1000 Ljubljana
 Dekan/direktor/ravnatelj: izr. prof. dr. Cvetka Razdevšek Pučko
 Elektronski naslov: dekan@pef.uni-lj.si
 Spletna stran: http://www.pef.uni-lj.si/

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Evropsko jezikovno priznanje
 Naslov projekta/mobilnosti: Ja-Ling Comenius – Janua Linguarum – Vrata v jezike
 Spletna stran: http://jaling.ecml.at/
 Trajanje: 2001–2004
 Nosilec/koordinator projekta/udeleženec mobilnosti: prof. dr. Ingelore Oomen Welke (mag. Soča Fidler – koordinator za Slovenijo)
 Elektronski naslov: soca.fidler@guest.arnes.si

13

Osrednja cilja evropskega projekta »Ja-Ling Comenius – Janua Linguarum – Vrata v jezike«, ki je potekal v okviru programa Comenius, sta bila razvijanje učenčevega zanimanja za jezike (vključno z maternim) in dejavno vključevanje večjezičnih učencev v učni proces. Ti učenci naj delujejo kot vir znanja in naj se s svojim znanjem, ki je velikokrat prezrto, zlasti če gre za manj razširjene in manj priljubljene jezike, ne le uveljavljajo, temveč tudi motivirajo ostale učence za spoznavanje drugih jezikov in kultur.

Kot je evalvacija tudi potrdila, ta sorazmerno nov, večjezični pristop, pri katerem naj bi bili vključeni jeziki, ki jih učenci govorijo ali jih zanimajo, omogoča, da učenci s svojim znanjem prispevajo k širjenju jezikovnih in medkulturnih obzorij svojih vrstnikov, obenem pa vsi uzavešajo jezikovno in kulturno različnost v razredu ter širše in razvijajo pozitiven odnos do drugih kultur in njihovih pripadnikov. Učenci tudi razvijajo metajezikovno sposobnost, nujno za uspešno učenje jezikov. Pri tem je pomembno, da učenci samostojno – čeprav dokaj vodeno – odkrivajo določene jezikovne značilnosti.

Učenci so se na zanje primeren način seznanjali z razvojem jezikov, njihovim oddaljevanjem, izposojanjem besed, spoznavali, da ima slovenščina veliko prevzetih besed, razvrščali so besede iz različnih jezikov v skupine po vidni in/ali slušni podobnosti, ugotavljali, da se besede lahko izgovorijo drugače, kot so zapisane, učili so se rokovati s slovarji, razmišljali o načinih odkrivanja pomena besed v tujih jezikih, spoznavali črke, ki jih slovenščina nima. Gradiva, ki so nastala v okviru projekta Ja-Ling, so bila izdana v priročniku za učitelje skupaj z zgoščenko in videokaseto kot slušno podporo pri izrazih v tujih jezikih.

Kvalitativna analiza 916 obdelanih vprašalnikov, ki so jih učenci od 1. do 4. razreda izpolnjevali po vsaki od 13 tem, je pokazala, da večina učencev sprejema pristop zelo pozitivno. V povprečju je 83,1 odstotka učencev izrazilo zanimanje za raziskovanje jezikov in kultur. Pri dejavnostih na temo Jezikoslovje je npr. 95,1 odstotka učencev tretjega in četrtega razreda (vzorec: 162 učencev) želelo izvedeti več o jeziku, posameznih jezikih, kulturah, jezikoslovcih, jezikoslovju, slovarjih, narečjih, pisavah in zgodovini jezika.

Tudi sodelujoči učitelji in starši so bili zelo naklonjeni večjezičnemu pristopu. 32 slovenskih učiteljev, ki so sodelovali pri vprašalniku o pristopu, je izrazilo visoko stopnjo strinjanja z nekaterimi trditvami (Likertova lestvica 1–5; najprej je naveden podatek za učitelje v Sloveniji, v oklepaju pa za vse učitelje iz 10 držav, ki so sodelovale v projektu, vključno s Slovenijo), npr.: Ta pristop zbuja radovednost in zanimanje za učenje jezikov – 4,8 (4,5); Dejavnosti jezikovnega uzaveščanja lahko pozitivno pripomorejo k spreminjanju učenčevega odnosa do drugih skupnosti in kultur – 4,9 (4,5); Dejavnosti jezikovnega uzaveščanja lahko pospešijo učenje drugih jezikov – 4,6 (3,9); Ta pristop dviga zavest o podobnostih in razlikah med jezikovnimi strukturami v različnih jezikih – 4,6 (4,2).

VSEBINA PROJEKTA/ MOBILNOSTI

PREVZETE BESEDE

Učni list 2a

Poskusi povezati besede z jezikom, iz katerega izhajajo.

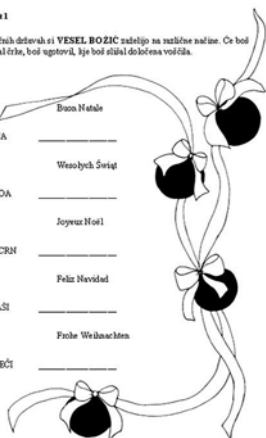
DINOZAVER	italijanski jezik
ČIPS	španski jezik
ŠKRAT	turški jezik
BONBON	grški jezik
ČORBA	angleški jezik
KAKAV	nemški jezik
ČEBULA	francoski jezik

Učni list 1

V različnih državah si VESEL BOŽIČ sadelijo na različne načine. Če boš poznal trije, boš ugotovil, kje boš čisto dobočina voščila.

- Bona Noche
- JAITLIA _____
- Wesołych Świąt
- KPLISOA _____
- Joyeux Noël
- AAJIFCRN _____
- Feliz Navidad
- JANPASI _____
- Fröhhe Weihnachten
- JAMDIČI _____

Vesel božič

Kar 95,3 odstotka naših staršev je menilo, da jezikovno in medkulturno uzaveščanje pozitivno vpliva na razvoj njihovega otroka in 90,1 odstotka teh staršev je zagovarjalo stališče, da bi moral biti večjezični pristop vključen v učne načrte. Odgovori naših staršev so primerljivi z odgovori staršev celotnega vzorca šestih držav, ki so sodelovale v tem delu evalvacije projekta Ja-Ling (Zielinska v Candelier 2004, 170).

Menimo, da je evropski projekt jezikovnega in medkulturnega uzaveščanja svoje cilje dosegel, nacionalni projekti pa bi sedaj morali s širšo implementacijo filozofije večjezičnega pristopa prepričati strokovno in širšo javnost o njegovi večplastni koristnosti. Vsem osnovnošolcem v Sloveniji se naj na stečaj odprejo vrata v vodeno, a vendar samostojno pridobivanje zanje pomembnih in zanimivih jezikovnih in medkulturnih spoznanj ter spretnosti.

SOCRATES – LINGUA:

UČENJE IN POUČEVANJE JEZIKOV

LINGUA 1: SPODBUJANJE UČENJA JEZIKOV

LINGUA 2: RAZVOJ PRIPOMOČKOV IN GRADIV

15

»¹Vsa zemlja je imela en sam jezik in isto govornico.

² Ko so se ljudje odpravili od vzhoda, so našli ravnino v šinárski deželi in se tam naselili.

³ Rekli so drug drugemu: »Dajmo, delajmo opeko in jo žgimo v ognju!« Opeko so uporabljali namesto kamna in zemeljsko smolo namesto malte.

⁴ Rekli so: »Dajmo, sezidajmo si mesto in stolp, katerega vrh naj sega do neba, in naredimo si ime, da se ne bomo razkropili po vsej zemlji!«

⁵ GOSPOD je stopil dol, da bi si ogledal mesto in stolp, ki so ga postavili človeški otroci.

⁶ In GOSPOD je rekel: »Glej, eno ljudstvo so in vsi imajo en jezik, in to je šele začetek njihovega dela. Zdaj jih ne bo nič več zadržalo; kar koli bodo hoteli, bodo naredili.

⁷ Dajmo, stopimo dol in tam zmešajmo njihov jezik, da ne bodo več razumeli govornice drug drugega!«

⁸ In GOSPOD jih je razkropil od tam po vsej zemlji in nehali so zidati mesto.

⁹ Zato se je imenovalo Babél, ker je tam GOSPOD zmešal jezik vse zemlje in od tam jih je GOSPOD razkropil po vsej zemlji.«

Stara zaveza, 1. Mojzesova knjiga 11, 1-9

INSTITUCIJA

Naziv: Andragoški zavod Maribor, Ljudska univerza
Naslov: Maistrova 5, 2000 Maribor
Dekan/direktor/ravnatelj: Melita Cimerman
Elektronski naslov: info@azm-lu.si
Spletna stran: www.azm-lu.si

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Lingua1: Spodbujanje učenja jezikov
Naslov projekta/mobilnosti: Festival evropskih jezikov
Spletna stran: http://www.azmlu.si/index.php?option=com_content&task=view&id=183&Itemid=2
Trajanje: 2003–2005
Nosilec/koordinator projekta/udeleženec mobilnosti: Zlatko Tišljar
Elektronski naslov: zlatko.tisljar@azm-lu.si

16

»Festival evropskih jezikov v Mariboru«

Ko vaše mesto ni več vaše ...

Prebivalci Maribora so se oktobra 2004 prebudili v povsem spremenjeno mesto. Običajna navodila v slovenščini so čez noč zamenjala navodila v tujih jezikih: napisi na parkirnih avtomatih, telefonskih govornicah, prometnih znakih, javnih WC-jih in na oznakah za prostore za nekadilce. Ti napisi so bili del reklamne kampanje prvega Festivala evropskih jezikov.

Opis festivala:

1. Medijska kampanja: nenavadna reklamna kampanja je trajala 7 dni pred festivalom in v času festivala. Različne vidike te kampanje so doživeli skoraj vsi prebivalci. Razen omenjenih napisov so lahko naleteli na plakate, na posebne radijske oddaje v šestih jezikih, na opozorila o napačnem parkiranju v italijanščini, na vabila in program festivala v osmih jezikih, na jedilne liste v restavracijah v tujih jezikih itd. Te reklamne aktivnosti so dosegle svoj cilj in opozorile prebivalce Maribora na obstoj jezikovnega bogastva v Evropi in na aktivnosti festivala. Zato je medijska kampanja dobila 5 nagrad na medijskih festivalih v Sloveniji in Cannesu (FR).

2. V času jezikovnega festivala (od 29. 9 do 2. 10. 2004) smo lahko poslušali 24 predavanj strokovnjakov iz 8 držav, ki so predstavili značilnosti 24 evropskih jezikov in kulturo ter zgodovino teh narodov. Predavanja so se odvijala na Andragoškem zavodu Maribor (Ljudska univerza). Nadaljnjih 18 predavanj smo organizirali na različnih srednjih in strokovnih šolah ter institucijah v Mariboru. Na teh predavanjih je bilo okoli 2000 poslušalcev. Mnogo časopisov, radijskih in televizijskih postaj je pisalo in govorilo o festivalu.

3. Marca 2005 je bila organizirana razstava o 17 manjših jezikih Evropske unije na Pedagoški fakulteti Maribor in je trajala 2 tedna. To razstavo je videlo

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

najmanj 3000 študentov in profesorjev.

4. Andragoški zavod Maribor je na svoji spletni strani objavil WEB-portal o evropskih jezikih. Na portalu (www.azm-lu.si/index.php) so opisi kultur in jezikov 24 narodov ter mini tečajji teh jezikov. Vsa besedila so v slovenščini in še v enem jeziku (angleščini ali nemščini). Na ta način lahko vsi, ki jih ti jeziki in kulture zanimajo, najdejo potrebne informacije.

5. Andragoški zavod je izdal tudi knjigo z besedili o 24 jezikih v slovenščini ter z mini tečajji teh jezikov. Knjiga je namenjena knjižnicam in vsem zainteresiranim prebivalcem Slovenije.

Festival je izbran za enega izmed petdesetih najboljših projektov programa Socrates Lingua 1. Njegov opis je objavljen v brošuri Socrates Lingua v šestih jezikih. Cilji festivala so bili: prebuditi pri prebivalcih Maribora in okolice zavest o pomembnosti manjših evropskih

jezikov v EU ter pri njih vzbuditi zanimanje za učenje teh jezikov, posebej sosednjih; izdelati WEB-portal Andragoškega zavoda Maribor (Ljudska univerza), ki bo objavil rezultate festivala: osnovne informacije o 24 jezikih Evrope. AZM – LU namerava tudi v prihodnosti občasno organizirati manjše jezikovne festivale in dodati nove jezike na WEB-portal.

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

INSTITUCIJA

Naziv: Pedagoška fakulteta, Univerza v Mariboru
Naslov: Koroška 160, 2000 Maribor
Dekan/direktor/ravnatelj: red. prof. dr. Bojan Borstner
Elektronski naslov: crimi.pfmb@uni-mb.si
Spletna stran: www.pfmb.uni-mb.si

AKCIJA/POBUDA

18

Tip akcije/pobude: Lingua 2: Razvoj pripomočkov in gradiv
Naslov projekta/mobilnosti: EPHRAS. Večjezično frazeološko učno gradivo na CD-ROM-u
Spletna stran: www.ephras.org
Trajanje: 2004–2006
Nosilec/koordinator projekta/udeleženec mobilnosti: izr. prof. dr. Vida Jesenšek
Elektronski naslov: vida.jesenšek@siol.net

Cilj projekta je izdelava štirjezičnega elektronskega učnega gradiva za pouk frazeologije nemškega, slovenskega, slovaškega in madžarskega jezika kot tujih jezikov s pripadajočim štirjezičnim priročnikom za uporabnika.

Izdelek želi kot samorazlagalni interaktivni CD-ROM zapolniti trenutno pomanjkanje posebnih, predvsem večjezičnih frazeoloških učnih gradiv. Z njegovo uporabo bo vsaj delno izboljšal položaj frazeologije pri poučevanju in učenju vseh v projektu udeleženi jezikov kot tujih jezikov, posledično pa omogočeno bolj sistematično razvijanje tujejezične frazeološke kompetence.

Učno gradivo bo temeljilo na frazeološki podatkovni zbirki, oblikovani kot hipertekst. Skupno bo vsebovanih približno 4000 frazemov, z izhodiščnim nemškim jezikom ter s frazeološkimi ustrezniki v ostalih jezikih. Frazemi bodo izbrani po zahtevah frazeološkega optimuma za stopnje B1 do C1, izdelanega za ta projekt. Posamezni frazemi bodo enotno jezikoslovno opisani po modularnem modelu, ki k vsakemu frazemu predvideva več tipov podatkov (pomenske, pragmatične, slovnične in slogovne), ki bodo ponazorjeni s primeri rabe v avtentičnih minimalnih sobesedilih, vzeti iz besedilnih korpusov posameznih jezikov.

Učno gradivo bo poleg tega vsebovalo približno 150 vaj, sestavljenih po tipologiji, izdelani za projekt. Te bodo sistematično naravnane na pridobivanje receptivnih in produktivnih spretnosti na področju frazeologije udeleženi tujih jezikov.

V pripadajočem priročniku za uporabnika bodo predstavljene vsebine, zgradba in organizacija CD-ROM-a, predvsem pa bodo uporabniki seznanjeni z možnostmi in načini uporabe zgoščenke pri

samostojnem učenju in/ali pri pouku v razredu, in sicer za vse v projektu udeležene jezike kot tuje jezike.

VSEBINA

Projektni izdelek bo primeren za naslednje skupine uporabnikov: (1) učenci udeleženi jezikov kot tujih jezikov na stopnjah B1 do C1, in sicer z enim od udeleženi jezikov kot prvim jezikom, (2) učitelji udeleženi jezikov kot tujih jezikov, (3) didaktiki in metodiki tujih jezikov, (4) sestavljavci učbenikov in drugih učnih gradiv, (5) razvijalci elektronskih učnih okolij in tehnologij.

Spoštovani,

v imenu projektne skupine EPHRAS Vas z veseljem vabim, da se udeležite mednarodne konference o večjezični frazeologiji in e-učenju.

Konferenca ima pet tematskih skupin:

- frazeologija kot učna vsebina pri učenju in poučevanju tujih jezikov,
- pomensko-pragmatični in slovnični opisi frazeologije za didaktično rabo,
- podatkovni viri in metode pridobivanja empiričnih podatkov za opis frazeologije,
- tipologija vaj za učenje in poučevanje frazeologije,
- razvijanje elektronskega učnega okolja (programska oprema, multimedijski informacijski sistemi, frazeološke podatkovne zbirke).

Vodilne teme konference so (1) položaj frazeologije pri učenju tujih jezikov, (2) njena didaktična obravnava, (3) sestavljanje ustreznih učnih gradiv in uporaba modernih tehnologij pri razvijanju relacijskih podatkovnih zbirk ter (4) iskanje novih načinov učenja s pomočjo interaktivne programske opreme. Razpravljali bomo o naslednjih vprašanjih:

- Zakaj jezikoslovci in didaktiki tako različno, pogosto tudi protislovno, ocenjujejo vlogo frazeologije pri učenju tujih jezikov?
- Zakaj posamezniki mislijo, da v vsakdanjem sporazumevanju ne potrebujemo frazeologije in je zato ni potrebno vključevati v pouk tujih jezikov, drugi pa so prepričani, da so frazeološka znanja temeljni pogoj za dobro poznavanje jezika?
- Ali res velja načelo, da obvladamo tuji jezik toliko, kolikor obvladamo njegovo frazeologijo?
- Zakaj sestavljalci učnih gradiv obravnavajo frazeologijo praviloma le bežno, jezikoslovno nesistematično in didaktično manj primerno?
- Ali frazemi pri učenju tujih jezikov res povzročajo učne težave?
- Kako sestaviti uporabno tujejezično frazeologijo in izbrane frazeme ustrezno didaktizirati ter tako ustvariti strokovno podlago za njihovo sistematično vključevanje v poučevanje tujih jezikov? Kako učencem in učiteljem ponuditi uporabno in učinkovito učno gradivo?

EPHRAS

VSEBINA PROJEKTA/
MOBILNOSTI

Projekt podpira več sodobnih pedagoško-didaktičnih razsežnosti: (1) samostojno in vseživljenjsko učenje tujih jezikov s pomočjo uporabniku prijaznega in samorazlagalnega, elektronsko podprtega učnega gradiva, (2) e-učenje s pomočjo gradiva, uporabnega tudi kot dopnilno obstoječim učnim gradivom, (3) komunikativne didaktične koncepte, saj se izbor frazemov ravna po frazeološkem optimumu, ta pa izhaja iz didaktično definiranih tematskih področij, (4) medkulturne dimenzije tujejezičnega pouka, saj frazeologija posreduje kulturne razsežnosti jezika in njegovih govorcev; ob tem je še posebej pomembno, da gre za tri jezike (slovenščino, slovaščino in madžarščino), ki se v evropskem prostoru manj poučujejo, ter da ima uporabnik stalen dostop do frazeologije svojega jezika, kar povečuje možnosti pozitivnega transferja in sinergijskih učinkov, (5) koncepte odprtega pouka glede na učne vsebine, učne cilje in oblike ter učne rezultate.

SOCRATES – COMENIUS: ŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE

- COMENIUS JEZIKOVNI PROJEKTI
- COMENIUS ASISTENTI ZA TUJI JEZIK
- PRIDOBITEV COMENIUS ASISTENTOV ZA TUJI JEZIK
- INDIVIDUALNE ŠTIPENDIJE ZA STALNO STROKOVNO SPOPOLNJEVANJE

»In vendar obstaja poseben čar pri pisanju v tujem jeziku. Prisiljen si staviti na svojo ranljivost, pokazati svoje šibke točke, odstraniti blišč. Priznati: to je vse, kar lahko naredim. Nimam papirja za zavijanje daril, imam samo darila.«

Brina Svit, Moreno

INSTITUCIJA

Naziv: Osnovna šola Šmartno pod Šmarno goro
Naslov: Cesta v Gameljne 7, 1211 Ljubljana
Dekan/direktor/ravnatelj: Tatjana Furlan
Elektronski naslov: os-smartno.lj@guest.arnes.si
Spletna stran: <http://www2.arnes.si/~osljsmar1s/>

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Comenius jezikovni projekt
Naslov projekta/mobilnosti: AKU – Let's accept, know and understand each other – Spoznajmo se in sprejmimo različnosti
<http://www2.arnes.si/~osljsmar1s/>
2005–2006
Spletna stran:
Trajanje:
Nosilec/koordinator projekta/udeleženec mobilnosti: Petra Tiefengraber
Elektronski naslov: petra.tiefengraber@guest.arnes.si

21

»Spoznajmo se in sprejmimo različnosti.«
Glavni namen projekta je spoznati kulturo, narodne običaje, pesmi, ples, tradicijo in jezik druge, partnerske države ter našim partnerjem predstaviti naše navade, tradicijo, pesmi, ples in jezik. Skupna pot do cilja, torej sprejetje drugega in drugačnega, pa je v komunikaciji, ki smo jo vzpostavili v angleškem in nemškem jeziku ter v učenju uporabnih fraz ter pogostih besed in besednih zvez v jeziku partnerske šole, torej turškem jeziku. Za lažjo komunikacijo smo v prvem delu našega projekta pripravili slovarček uporabnih fraz v slovenskem in turškem jeziku, ki ga najdete na spletni strani naše šole, otroke pa je povezala tudi pesem tako v turškem kot slovenskem jeziku in seveda himna našega projekta v angleškem jeziku. Prepričani smo, da smo v prvem delu izvedbe projekta dosegli tisto najpomembnejše, otroci so se spoznali, navezali stike, postopoma postali prijatelji in ugotovili, da imajo radi enako glasbo, stil oblačenja, da se soočajo s podobnimi težavami ...

V maju 2006 pa smo izvedli drugi del projekta, in sicer naš obisk v Kayseriju. V okviru projekta smo spoznali del turške kulture, življenjskih navad, načina življenja, kulinarčne značilnosti in naravne lepote.

Učinek projekta na našo šolo in učence: v tem šolskem letu smo se precej posvetili učenju tujih jezikov, ne samo učenju angleščine in nemščine, ampak tudi uporabnih fraz v turškem jeziku. Pri najrazličnejših predmetih smo se učili o naši partnerski šoli: pri pouku geografije smo se npr. še posebej posvetili Turčiji, pri pouku etike smo se poučili o muslimanski veri, pri pouku zgodovine o zgodovinskem pomenu in vlogi Turčije ipd. Na naše učence pa je projekt zelo pozitivno vplival pri pridobivanju novih znanj in pri uporabi IKT-sistema. Učenci so se z velikim zanimanjem učili o državi, ki smo jo nameravali obiskati, tudi jezik jim ni delal večjih preglavic, na področju sistema IKT pa so naredili velik korak naprej. Redno so pričeli uporabljati

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

elektronsko pošto, se naučili pošiljati slike in dokumente v priponki ter telefonirati z uporabo Skypa. Naš jezikovni projekt smo zaključili z izdelavo slikovnega in zvokovnega turško-angleško-slovenskega slovarja, ki bo marsikomu lahko dobro služil pri potovanju v Turčijo.

Tudi vsi učitelji na naši šoli so sodelovali pri uspešni izvedbi celotnega projekta. Skupaj smo se dogovarjali o izboru učencev, ki bodo potovali v Turčijo, terminsko usklajevali datume preverjanja znanja in učence

spodbujali pri projektnem delu.

Na šoli bomo pripravili predstavitev našega projektnega dela, na spletu pa objavili nov, slikovno-zvokovni slovarček ter slike in vtise s potovanja v Turčijo.

Veliko naših učencev je prvič v življenju potovalo v tujino brez staršev, veliko se jih je tudi prvič peljalo z letalom, zato je ta jezikovni projekt ne

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

le korak naprej pri znanju tujega jezika, ampak tudi bogata življenjska izkušnja. Z otroki iz Turčije so ostali prijatelji, redno si dopisujejo in nekateri med njimi se nameravajo med počitnicami spet vrniti v Turčijo k novim prijateljem. Hvaležni in veseli smo, da je bil naš projekt izbran in finančno podprt, saj smo se veliko naučili, spoznali drugačno, doslej nepoznano kulturo in spletli veliko novih prijateljskih vezi.

INSTITUCIJA

Naziv: ŠC Nova Gorica, Srednja poklicna in tehniška kmetijsko-živilska šola Nova Gorica
Naslov: Ulica padlih borcev 26, 5290 Šempeter pri Gorici
Dekan/direktor/ravnatelj: Mojca Novak Simonič
Elektronski naslov: info@s-tkzs.ngedus.si
Spletna stran: www.s-tkzs.ng.si

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Comenius jezikovni projekt
Naslov projekta/mobilnosti: Vino prijateljstva
Spletna stran: www.s-tkzs.ng.si
Trajanje: 2005–2006
Nosilec/koordinator projekta/udeleženec mobilnosti: Barbara Miklavčič Velikonja
Elektronski naslov: barbara.miklavcic-velikonja@guest.arnes.si

23

Predstavitev vsebine:

V projekt z naslovom »Vino prijateljstva« sta se vključili dve šoli, ki izobražujeta za kmetijske poklice: Srednja poklicna in tehniška kmetijsko-živilska šola iz Šempetra pri Novi Gorici (Slovenija) in Istituto tecnico agrario statale G. Brignoli iz Gradišča (Italija). Šoli ležita (geografsko gledano) le 20 kmetrov narazen, ločuje ju državna meja – mentalni zid, ki pa ga je veliko težje rušiti kakor zid iz opeke. S povezovanjem in izmenjavo dijakov in učiteljev želita šoli skozi stroko, delo, poklicne kompetence, spoznavanje jezika, življenja in kulture drugega naroda rušiti te notranje meje.

Vse skupaj se je pričelo v rosnem jutru s prenosom italijanskega tokaja čez mejni prehod. Sledila je trgatva v šolskem vinogradu v Šempetru pri Gorici. V kleti smo grozdje z obeh strani meje združili. Pritekel je mošt. Naša srečanja so se nato vrstila v kleti, laboratorijih pri vajah, vinogradih, izdelali smo etiketo, brošuro, ob obiskih spoznavali partnersko deželo, njeno kulturo in običaje, obiskali smo kmetijske obrate ter poglobljali znanje tujih jezikov.

Cilji projekta:

- poznavanje jezika in kulture sosedov,
- pridobivanje strokovnih znanj in kompetenc ter izmenjava izkušenj na strokovnem področju,
- povezovanje izobraževanja v šoli in delovnem procesu.

Končni izdelki:

Vsebina projekta je bila pridelati, donegovati in ustekleničiti »Vino prijateljstva«, ga pridelati v prijateljskem sožitju, v harmoniji z naravo, z ljubeznijo do tradicije, s prijateljstvom ter z vključevanjem novosti. Rezultati projekta so poleg ustekleničenega vina tudi: skupna etiketa, brošura, dvojezični slovarček, videoposnetek, ki bo prikazal skupno delo dveh šol, pripravljen pa bo tudi skupen dokument o povezovanju in bodočem sodelovanju obeh šol.

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

Učinki projekta na šolo:

- dijaki in učitelji so spoznali izobraževalni program v sosednji deželi in imeli možnost primerjati strokovne vsebine ter metode izobraževanja,
- поближе smo spoznali strokovno terminologijo v jeziku sosedov,
- dijaki so pridobili nove izkušnje v osebni in poklicni samozavesti,
- trajnost stikov med obema šolama.

INSTITUCIJA

Naziv: Saint James Primary School
Naslov: Kings Walk, 17, BT37 OAS, Whiteabbey, Newtownabbey, Severna Irska, Velika Britanija
Dekan/direktor/ravnatelj: McKeague Kevin
Elektronski naslov: kevinmckeague@stjamesps.newtownabbey.ni.sch.uk
Spletna stran: www.geocities.com/stjamesprimaryschool

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Comenius asistenti za tuji jezik – individualna mobilnost
Naslov projekta/mobilnosti:
Spletna stran:
Trajanje: 2004–2005, 6 mesecev
Nosilec/koordinator projekta/udeleženec mobilnosti: Eva Gril
Elektronski naslov: ebritt52@hotmail.com

25

V okviru akcije Comenius 2 sem kot asistentka za tuji jezik od septembra 2004 do marca 2005 preživela na Severnem Irskem, kjer sem poučevala španščino na dveh tamkajšnjih osnovnih šolah. Moje pedagoško delo je potekalo od ponedeljka do četrтка: prva dva dneva v tednu sem obiskovala protestantsko osnovno šolo z imenom Whitehouse Primary School, medtem ko sem ob sredah in četrtkih sodelovala s katoliško osnovno šolo po imenu Saint James Primary School. Otroci, s katerimi sem delila svoje pedagoško in jezikovno znanje, so spadali v starostno skupino od štiri do enajst let, kar je značilno za britanske osnovne šole, ki vključujejo tudi vrtec (Severna Irska uradno predstavlja sestavni del britanskega Združenega kraljestva). Samo poučevanje španščine je potekalo na izjemno sproščen in zabaven način. Glavni namen in cilj poučevanja je bil predstaviti in približati španski jezik irskim otrokom. Učne ure so temeljile na usvajanju osnovnega besedišča in fraz, ki so potrebne za komuniciranje v tujem jeziku. Pri svojem delu mi je bil v veliko pomoč tudi dodaten učni material, ki sem ga dobila s strani irskega zavoda za šolstvo, tako da sem resnično lahko izoblikovala razgiban in zanimiv pouk, čigar osnovni namen je bil učenje prek igre. Tako je celotna učna dejavnost temeljila na številnih besednih igrah, kvizih, pesmih, pantomimi in igri vlog, medtem ko so bile pri mlajših učencih lutke in plišaste igrače glavni nosilec in prenašalec jezikovnega sporočila.

Poleg poučevanja španščine je moje delo vključevalo tudi sodelovanje z učno manj sposobnimi ter socialno šibkejšimi otroki, kar je v praksi pomenilo pomoč pri vseh učnih predmetih: skupaj smo reševali različne matematične naloge, pisali spise v angleščini, preverjali bralne sposobnosti, izrezovali in sestavljali različne

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

zgodovinske figure ... Želim poudariti, da so me otroci pri vsaki dejavnosti zelo pozitivno sprejeli in so na koncu že kar tekmovali, kdo bo sodeloval v moji skupini. Zaradi moje pripravljenosti na vsakršno sodelovanje in medsebojno druženje sem se lahko večkrat udeležila kakšnega šolskega izleta, kot je bil npr. obisk botaničnega vrta ter morskega akvarija.

Moje sodelovanje in vključevanje ni bilo uspešno samo v razredu, temveč tudi izven njega. Celoten učiteljski zbor na obeh šolah je bil izrazito pozitivno naraven in korekten. Vedno in povsod so mi bili pripravljeni pomagati, bodisi pri pouku bodisi s praktičnimi nasveti glede tamkajšnjega življenja. Izraženo je bilo tudi zanimanje za spoznavanje Slovenije in njenih osrednjih kulturnih navad, tako da sem s pomočjo promocijskega materiala pripravila krajšo predstavitev naše dežele. Za konec naj omenim le še to, da sem z velikim veseljem izkoristila to priložnost za bivanje v tujini, ki je pomenilo ne le napredovanje na področju pedagoškega dela, temveč predvsem korak naprej pri lastni samostojnosti in neodvisnosti.

INSTITUCIJA

Naziv: ŠC Slovenj Gradec, Višja strokovna šola
 Naslov: Koroška 11, 2380 Slovenj Gradec
 Dekan/direktor/ravnatelj: Gabrijela Kotnik
 Elektronski naslov: gabrijela.kotnik@sc-sg.net
 Spletna stran: http://www.sc-sg.net/

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Comenius asistenti za tuji jezik – individualna mobilnost
 Naslov projekta/mobilnosti:
 Spletna stran:
 Trajanje: 2005–2006, 8 mesecev
 Nosilec/koordinator projekta/udeleženec mobilnosti: Stuart Meese
 Elektronski naslov: stu_meese@hotmail.co.uk

26

Slovenijo sem nekajkrat obiskal že prej in bila mi je zelo všeč. Ko sem torej videl možnost, da tukaj preživim 8 mesecev in delam kot asistent za tuji jezik v okviru programa Comenius (delo, ki ga je objavil Britanski svet v Veliki Britaniji), sem »zgrabil« priložnost. Moja partnerica Nancy se je strinjala in kmalu sva se vozila čez Evropo, pripravljena, da se naseliva na Koroškem.

Jaz sem dobil mesto na Višji strokovni šoli v Slovenj Gradcu in Nancy v mali hribovski osnovni šoli v Razboru. Moj vodja je bil zelo učinkovit in priskrbel nama je majhno stanovanje ter naredil načrt za najine prve dneve.

Preseliti se je bilo lahko – jezik pa je bil zahteven. Živela sva po vsej Evropi, ampak tukaj se je zdelo težje. Zasebne učne ure, ki sva jih imela, so pomagale, vendar so zadostovale le za preživetje in imela sva srečo, da sva imela še enega govornca angleščine »drug v drugem«. Slovenci imajo neverjeten talent za jezike in visok nivo znanja angleščine, največkrat sva se lahko sporazumela s kretnjami, risbami in veliko mero potrpežljivosti.

Poučevanje na šoli je bilo zabavno in najboljši del službe je bilo dejstvo, da jezikovni asistent ni razredni učitelj. Poskušal sem se domisliti novih, drugačnih in zanimivih načinov za poučevanje angleščine, ki so za učence predstavljali izziv in jim omogočili, da se pri učenju zabavajo.

Eden mojih najljubših načinov je bila uporaba spleta za pripravo resničnega telefonskega klica v Anglijo in naročilo brošure. Napolno za učence, vendar smo se dobro pripravili in rezultat je prišel nekaj tednov kasneje, ko je poštar prinesel brošuro. Dokaz, da je delovalo.

Šole veliko pozornosti posvečajo slovnici, jaz pa sem prevzel druge vidike jezika – izgovarjavo, vsakdanjo in družabno rabo jezika (ki je pogosto daleč od angleščine iz učbenikov) in kulturne vidike angleščine – na primer: zakaj se v Veliki Britaniji toliko ukvarjamo z vremenom.

Medkulturno sporazumevanje je predstavljalo velik del poučevanja in mislim, da sem se sam naučil prav toliko o slovenski kulturi, kot sem dijake naučil o moji. Moji dijaki so izbrali poslovno smer, zato je bilo pomembno, da sem jim dal čim več informacij o poslovni kulturi v Veliki Britaniji in ZDA, da bi jim čim bolj pomagal. Običajne stvari o življenju v Veliki Britaniji, dobre in slabe, so jim pomagale videti dlje od meja in so pripomogle k spoznanju, da nismo tako zelo različni.

Najbolj pomembna naloga je bilo vsekakor spodbujanje zavesti vsakega dijaka, da lahko uporablja svoje jezikovne zmožnosti – z mano so lahko tekoče govorili in razumeli, kar sem jim želel povedati. Tudi če je šlo samo za »Hello, how are you?« na igrišču. Učenje jezika, ne da bi ga uporabljal, lahko postane zelo utrujajoča akademska dejavnost; to, da so se dijaki imeli možnost pogovarjati z mano, jim je pomagalo ugotoviti, da je učenje jezikov koristno. Pri tem so bili boljši, kot so sami pričakovali, in to bo zelo pomembna spodbuda v njihovem kasnejšem življenju.

Življenje v šoli je bilo zelo zanimivo, čeprav mislim, da sem zamudil večino pogovorov s svojimi kolegi v zbornici. Užival sem v tečaju, v katerem sem učitelje poučeval angleščino. Mislim, da jim je to pomagalo, da so me videli kot sodelavca in ne samo kot osebo »v kotu« zbornice.

VSEBINA PROJEKTA/MOBILNOSTI

Potreboval sem nekaj časa, da sem premagal nekaj začetnih težav (na primer zelo drugačni urniki v Sloveniji in zelo zgodnji začetki delovnega dneva). Tudi tajnica šole je imela več dela, ker je morala administrativna obvestila in spremembe urnika sporočiti posebej in jih ni mogla samo obesiti na oglasno desko kot za druge učitelje. Ko sem se navadil na delo, je to postalo manj pomembno, vendar je na začetku zelo vplivalo name. Učitelji, s katerimi sem delal, so bili zelo dobri in pripravljeni pomagati. Pustili so mi prostor za razvoj svojih zmožnosti in bili zelo dovtetni za zamisli in povratne informacije, ki sem jim jih dajal. Mislim, da bi morale biti izobraževanje za poučevanje v skupini (team teaching) del stalnega strokovnega spopolnjevanja za vsakega učitelja, ki hoče imeti asistenta, ker mu pomaga ugotoviti, kaj naj pričakuje od asistenta in kako ga uporabiti v razredu.

Moja mentorica, gospa Milena Štrovs Gagič, je imela o tem delu povsem jasno predstavo, zato sva se dobro razumela in v redu sodelovala. Pomagalo je tudi to, da je bila gospa Gagič zelo dobro organizirana, osebno in glede mojega dela. Osebno lahko povem, da sva imela s partnerico Slovenijo, njeno pokrajino in ljudi tako rada, da sva kupila hiško na Koroškem. Iskala sva bivanjski prostor izven Velike Britanije za nekaj časa – sicer ne morem reči, da bova tukaj ostala za zmeraj, želiva pa preživeti tukaj nekaj več časa in se vračati sem iz najinih potovanj.

Resnično sem užival v prijaznosti in podpori, ki sem ju bil deležen na šoli v vsem šolskem letu, in v organiziranosti šole, ki je omogočila sodelovanje obeh dežel. Morda pa bo katera izmed šol v prihodnjem šolskem letu ponovno želela sodelovati z nama ...

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

INSTITUCIJA

Naziv: Gimnazija Ptuj
 Naslov: Volkmerjeva 15
 Dekan/direktor/ravnatelj: Melani Centrih
 Elektronski naslov: melani.centrih@guest.arnes.si
 Spletna stran: www.gimptuj.net

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Comenius asistenti za tuji jezik – šole gostiteljice
 Naslov projekta/mobilnosti:
 Spletna stran: www.gimptuj.net
 Trajanje: 2004–2005, 8 mesecev
 Nosilec/koordinator projekta/udeleženec mobilnosti: Branimir Rokavec
 Elektronski naslov: branimir.rokavec@guest.arnes.si

28

Gimnazija Ptuj poskuša svojim dijakom omogočiti učenje čim več tujih jezikov in jih tako pripraviti na boljše razumevanje njihovega življenjskega prostora doma in v svetu. Poznavanje jezikov pomeni tudi razumevanje in sprejemanje različnosti, kulture dialoga in razumevanje različnih družb in posameznikov. Pri organizaciji in delu nam je v veliko pomoč program Comenius 2.2, saj se redno prijavljamo, da bi dobili asistenta za tuji jezik, pri tem pa nam ni pomembno, s katerega jezikovnega področja prihaja asistent, saj ravno raznolikost popestri naše delo. V šolskem letu 2004/2005 nam je bila dodeljena asistentka za španski jezik.

Cilji projekta so bili:

- organizirati tečaj španskega jezika za dijake in učitelje,
- razširiti vedenje o Španiji,
- razumeti špansko kulturo, navade in običaje,
- vključiti asistentko v vse nivoje pedagoškega procesa na gimnaziji,
- omogočiti dijakom pridobitev novih znanj na jezikovnem in tudi na ostalih področjih.

Ciljna skupina:

- dijaki in učitelji gimnazije Ptuj.

Na začetku smo z asistentko izdelali program dela, v katerega smo vključili vse dejavnosti, ki jih je asistentka opravila v času bivanja pri nas (8 mesecev). Vključili smo jo v vse nivoje pedagoškega procesa in jo tako seznanili z delom na gimnaziji in z našim šolskim sistemom.

Zanimanje za tečaj španskega jezika je bilo med dijaki izjemno. Z veseljem so se vključevali v aktivnosti, ki so bile organizirane v okviru projekta:

- začetni tečaj španskega jezika,
- španski literarni krožek,
- aktivnosti v okviru akcije »Pomladni dan«,
- filmske predstave znanih španskih režiserjev.

Del svojega delovnega časa je asistentka poučevala

kot asistentka pri angleškem jeziku, zlasti pri urah, kjer je prihajalo do medpredmetnih povezav in projektne dela.

Udeleževala se je tudi vseh šolskih in občolskih dejavnosti, sodelovala pri pripravi kulturnih in športnih dni ...

Gimnazija Ptuj je v šolskem letu 2004/2005 pristopila tudi k projektu »Evropski razredi« – programska prilagoditev gimnazije, ki ga izvaja Ministrstvo za šolstvo in šport in Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Projekt temelji predvsem na uvajanju evropske in globalne dimenzije, medkulturne komunikacije, medpredmetnih povezav, timskega poučevanja ... Predvsem pa se spremeni vloga tujih jezikov, zlasti neposrednega komuniciranja, predstavitev lastne domovine in evropske kulture sveta.

Cilje se dosega tudi s sodelovanjem tujih učiteljev kot rojstnih govorcev in seveda s čim bolj pestro ponudbo različnih tujih jezikov. Pri tem je pomembno tudi spoznavanje kulture in civilizacije dežel, v katerih se govorijo ciljni jeziki, primerjalno s Slovenijo. Ko smo v šolskem letu 2005/2006 pridobili asistentko za

angleški jezik, ki je prišla k nam s Češke, smo jo takoj vključili v projekt »Evropski oddelki« – ne samo kot asistentko pri angleškem jeziku, pač pa tudi kot aktivno sodelavko v projektu.

Organizirali smo:

- 'preživetveni tečaj' češkega jezika,
- predstavitev Češke v vsej svoji kulturni in civilizacijski različnosti,
- predstavitev tradicionalne češke glasbe in kulinarike,
- predstavitev Češke v projektu »Pomladni dan«,
- asistentka je sodelovala v medpredmetnem projektu »Olimpijske igre«, kjer so dijaki evropskega oddelka predstavili olimpijske igre skozi čas.

Mnenje mentorja o vlogi in pomenu asistenta tujega jezika:

- asistent ima pomembno vlogo pri spoznavanju kulturne različnosti,
- velik pomen pri pripravi učnega gradiva in izvedbi medpredmetnih povezav,
- popestri vsakdanji pedagoški proces.

Asistent tujega jezika prav gotovo predstavlja dijakom tudi okno v svet, saj prek njega neposredno spoznajo temeljno dejstvo, da je znanje jezikov danes nujnost za življenje v EU. Asistenti prinašajo v šolo tudi evropsko dimenzijo, kar je zelo pomembno za osebni razvoj vsakega dijaka. Gimnazija Ptuj z veseljem podpira akcijo Comenius program tujih asistentov in se bo vanj še naprej vključevala.

INSTITUCIJA

Naziv: Gimnazija Jurija Vege Idrija
Naslov: Študentovska 16, 5280 Idrija
Dekan/direktor/ravnatelj: Borut Hvalec, univ. dipl. psih.
Elektronski naslov: tajnistvo@s-gimjvi.ng.edus.si
Spletna stran: <http://www2.arnes.si/~ssgijuveidng/>

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Comenius stalna strokovna spopolnjevanja
Naslov projekta/mobilnosti: Curso de actualización para profesorado de español
Spletna stran: <http://www.unileon.es/index.php?elementoID=955>
in <http://comcdb.programkontoret.se/CourseManagement/ASP/CourseInfo.asp?CourseId=511>
Trajanje: 2. 8. 2004 – 14. 8. 2004
Nosilec/koordinator projekta/udeleženec mobilnosti: Maria Ana Kremžar Jerman
Elektronski naslov: marjankaj@hotmail.com

30

Študij španščine in književnosti (profesorado en Letras) sem zaključila v Buenos Airesu in sem nato nekaj let poučevala špansko govoreče učence. Pred nekaj leti sem začela s poučevanjem španščine na oddelku izobraževanje odraslih na Gimnaziji Jurija Vege Idrija, nato pa tudi v 2., 3. in 4. letniku gimnazije, kjer je španščina izbirni predmet (3. tuji jezik).

Ker v Španiji še nisem bila in sem se želela izpopolnjevati na področju poučevanja španščine kot tujega jezika, sem bila prepričana, da bi bilo koristno obiskati tečaj za profesorje v omenjeni državi. Od kolegice sem izvedela za možnost, da se s štipendijo programa Socrates – Comenius, ki ga podpira EU, lahko udeležim tečaja strokovnega spopolnjevanja v tujini. Na srečanju študijske skupine učiteljev španščine nam je kolegica predstavila svojo izkušnjo izobraževanja v Španiji s štipendijo EU. Spodbudila me je in mi nudila pomoč pri prijavi na tečaj in pridobitvi štipendije.

Odločila sem se za tečaj, ki ga organizira Universidad de León (Španija) v poletnem času in je namenjen profesorjem EU, ki poučujejo španščino kot tuji jezik. Tečaj je potekal od 2. do 14. avgusta 2004. Poletni čas se mi je zdel najbolj primeren, saj tako ne bi trpelo moje delo na šoli, kjer sem zaposlena. Dolžina tečaja pa se mi je zdela primerna za pridobitev novih izkušenj na poklicnem področju, ne da bi bile pri tem prizadete moje zadolžitve na drugih področjih (predvsem v družini).

Glavni cilj tečaja je bil, da profesorji posodobijo svoje poznavanje Španije, njene kulture ter jezika in vzgojnega sistema. Eden od ciljev je bil tudi, da profesorji vzpostavijo stike s tamkajšnjimi vzgojnimi ustanovami. Udeleženci tečaja smo bili učitelji iz Belgije, Italije, Nemčije, Avstrije, Švedske, Velike Britanije (iz Anglije in Irske), Poljske in 3 udeleženke iz Slovenije. Bivali smo v študentskem domu (Residencia Universitaria Miguel de Unamuno) sredi mesta León, kjer je bilo poskrbljeno za bivanje in prehrano. Vzdušje je bilo prijetno in prijateljsko. Spoznali smo kolege iz različnih držav in imeli smo mnogo priložnosti za izmenjavo izkušenj, ki jih pridobivamo v poklicnem življenju. Vsak dan od 9. do 14. ure smo imeli delavnice in predavanja na različne teme: španska slovnica, didaktika (nasveti in ideje za poučevanje), uporaba spleta pri poučevanju španščine, zgodovina španske umetnosti, ljudska umetnost in obrt v Leónu ter spoznavanje španskega vzgojnega sistema.

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

Po kosilu smo si prvi teden ogledali 5 filmov španskih režiserjev. Drugi teden pa smo si ogledali znamenitosti mesta León.

Konec tedna smo se udeležili različnih ekskurzij: ogled ljudske obrti v okolici mesta León (Ruta de las artesanías), ogled samostanov (Ruta de los Monasterios), muzejev, mesta Astorga ter daljši obisk mesta Segovia.

Imeli smo tudi dva prosta popoldneva za počitek, obisk knjigarn ali drugih trgovin.

Tečaj je bil zelo koristen. Nekatera predavanja so bila zanimiva (npr. zgodovina umetnosti, didaktika ter slovnica), druga manj. Pri nekaterih delavnicah se je pokazalo, da nas je prevelika razlika pri poznavanju jezika ovirala pri doseganju cilja, saj so se tečaja udeležili tudi bodoči učitelji španščine.

Štipendija EU mi je omogočila, da sem spoznala del Španije, njene kulture, umetnosti, zgodovinske znamenitosti ter tamkajšnjo družbo in sodobno izražanje njenih prebivalcev. Na tečaju sem pridobila novo znanje, ideje in gradiva za učinkovitejše poučevanje. Ker je za učitelja tujih jezikov stik z živim jezikom in z govorečo skupnostjo nujen za posodabljanje, ohranjanje in bogatitev jezika, ki ga poučuje, mislim, da je pomoč, ki jo nudi EU prek programov Socrates – Comenius pri izobraževanju učiteljev tujih jezikov, zelo dobrodošla in tudi koristna.

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

SOCRATES – GRUNDTVIG: IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

INDIVIDUALNA MOBILNOST

»Wer fremde Sprachen nicht kennt, weiß nichts von seiner eigenen.«

»Kdor ne razume tujih jezikov, tudi svojega ne pozna.«

Johann Wolfgang von Goethe

INSTITUCIJA

Naziv: Glotta Nova
Naslov: Poljanska cesta 95, 1000 Ljubljana
Dekan/direktor/ravnatelj: Jelica Pegan Stemberger
Elektronski naslov: jelica@glottanova.si
Spletna stran: www.glottanova.si

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Grundtvig: Individualna mobilnost
Naslov projekta/mobilnosti: Kakovost življenja = kakovost komunikacije
Spletna stran:
Trajanje: 14. – 21. maj 2004
Nosilec/koordinator projekta/udeleženec mobilnosti: Jelica Pegan Stemberger
Elektronski naslov: jelica@glottanova.si

33

Od 14. do 21. maja 2004 sem se v Montecatini Terme (Italija) udeležila spopolnjevanja v programu Grundtvig z zelo zanimivim naslovom Kakovost komunikacije = kakovost življenja (Qualita della vita = qualita della comunicazione).

Število udeležencev v skupini je bilo skromno, saj so se programa udeležili le štirje: eden iz Grčije, dva Portugalca in jaz.

Program je bil pester in je potekal po različnih institucijah po Toskani (osnovne in srednje šole, organizacije za varovanje zdravja in preventivo, organizacije za varstvo okolja ...).

Glavni organizator projekta je bil The International Diplomatic Committee of Mare Nostro iz Rima, naša organizatorica pa je bila Manuela Sebeglia, izkušena pedagoginja z neverjetno energijo in entuziazmom. Že naslov izobraževanja me je tako pritegnil in navdušil, da se mi je porodilo nešteto vprašanj, odgovorov in rešitev in je v veliki meri vzpodbudil razmišljanje o povezavi med kakovostjo življenja in komunikacijo.

Prepričanja in komunikacija

Po definiciji so prepričanja tisto, kar smatramo, da je pravilno, pomembno ali v redu.

So bit in bistvo vsakega posameznika, so temelj naše komunikacije z drugimi. Naše vedenje je odraz in slika naših prepričanj.

Prepričanja so pospeševalci in zaviralci našega osebnega in poslovnega napredka in naše osebne in poslovne rasti.

Vsakdo med nami ima nešteto prepričanj. Veliko jih izhaja iz naših družin, iz okolja, v katerem živimo, in nenazadnje, veliko jih pridobimo v podjetju (ustanovi), kjer smo zaposleni.

V preteklosti so se iz prepričanj rodile skoraj vse ljudske modrosti in rekla.

Saj poznate reke: Kdor zgodaj vstaja, mu zlata ostaja. Vsak je svoje sreče kovač. Ti očeta do praga, sin tebe

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

čez prag. Lepa beseda lepo mesto najde.

Prepričanja so naši močni motivatorji in veliko konfliktov izvira iz soočenja le-teh (npr.: Denar je sveta vladar. Denar kvari ljudi. Delo zasužnjuje človeka. Delo osvobaja.). Velikokrat se tega niti ne zavedamo.

Prepričanja si na zaveden in nezaveden način pridobivamo v otroštvu, najprej od staršev, bližnjih in manj bližnjih sorodnikov, vzgojiteljev, učiteljev, duhovnikov, prijateljev, iz različnih medijev, od sodelavcev, partnerjev ...

Za naš osebni razvoj so lahko koristna ali škodljiva.

Tekom življenja jih spreminjamo, bodisi zaradi odraščanja, vstopa v svet dela, v zakon ali zaradi življenjskih izkušenj.

Bandler in Grinder, očeta nevrolingvističnega programiranja (NLP), sta že v začetku 70. let ugotovila, da s spreminjanjem naših prepričanj spremenimo tudi naše vedenje. Povedano drugače: vedenje lahko spremenimo le, če spremenimo naša prepričanja. Na poseben način ju je zanimalo, kakšna prepričanja posedujejo posebej uspešni ljudje. Dokazala sta (pozneje so to potrdili tudi drugi), da če prepričanja uspešnih sprejmemo kot svoja in jih skozi vedenje tudi uporabljamo, doživimo do 80-odstotno spremembo.

Poglejmo si le nekaj prepričanj oz. aksiomov (načel), ki spremljajo uspešne posameznike:

Ni neuspeha, so le povratne informacije.

Popolnoma naravno je, da tu in tam doživimo neuspeh. Iz vsakega neuspeha se je možno veliko naučiti. Ob njem se vedno lahko vprašamo: »Kako lahko ta neuspeh oz. dogajanje okoli njega izkoristim za boljše jutri? Kaj se lahko iz njega naučim? Ali je v mojem primeru neuspeha res samo neuspeh? Ali ni morda to samo prvi korak (izhodiščna točka) proti uspehu in

začetek uspeha?« Učiti se na lastnih neuspehih (ali na neuspehih drugih) je pravo bogastvo! Priporočljivo je torej neuspeh preokvirirati z drugačnim razmišljanjem: kaj sem ob tem pridobil za svoj nadaljnji razvoj, ne pa, kaj sem ob tem izgubil. Če vse, kar se nam v življenju dogaja in zgodi, jemljemo in doživljamo kot povratno informacijo (feedback), nam je ta lahko dober kašipot, po kateri poti je treba iti, da pridemo do uspeha. Če neuspeh jemljemo kot vir, iz katerega se bogatimo, učimo, ustvarimo v svojem življenju in komunikaciji nove poti. Morda je pot na tak način daljša, toda korakajoč po njej nedvomno korakamo proti uspehu.

Čutna ostrina in čutna občutljivost (senzibilnost) sta nedvomno vodilni lastnosti uspešnih.

Že A. Huxley je trdil, da so naša čutila (vid, sluh, čustva, otip, voh in okus) vrata percepcije sveta. So naša povezava z zunanjim svetom. Bolj so odprti naši čutni kanali, bolj smo dovzetni za svoje sogovornike in vse, kar nam okolica sporoča. Ravno zato uspešni ljudje nenehno posebno pozornost posvečajo svoji sposobnosti čutne ostrine. S tem so dovzetni za opazovanje podrobnosti in drobnih sprememb na sogovornikih (partnerjev, družinskih članov, sodelavcev, prijateljev, sosedov) in lahko hitreje prilagajajo svojo komunikacijo okolju. So torej hitreje dovzetni za spremembe pri sogovornikih, pri sebi in okolju ter hitreje prilagajajo svojo odzivnost, se hitreje znajdejo v najrazličnejših situacijah in zato kakovostneje živijo.

Natančno videnje, slišanje, čutenje (v NLP-ju kalibriranje) je vsekakor ključno pri opazovanju. Če natančno opazujemo, pri sogovornikih opazimo marsikatero spremembo (verbalno, paraverbalno ali neverbalno). Te pa so dobrodošli pokazatelji, kaj se dogaja v sogovorniku ali z njim, kako naj naprej v komunikaciji ravnamo (ali sogovornik npr. diha hitro ali počasi, spremlja naš očesni kontakt ali ne, gestikulira ali ne, je zardel, prebledel, uporablja mašila, govori umirjeno ali nervozno, se nemirno preseda ...).

Spremembe na sogovorniku so lahko izjemno majhne, vendar jih dobro trenirano in izurjeno oko (uho, srce) hitro zazna.

Zaznava določene spremembe v vedenju našega sogovornika je odvisna od pomembnosti in pomena spremembe za naš komunikacijski proces v trenutku, ko se je ta zgodila.

Primer: V mestu srečamo sodelavko iz službe. V službi je vedno namrgodena, koticiki njenih ust so upognjeni navzdol, siva barva njenega obraza kaže,

da ni zadovoljna z življenjem, nenehno nerga, ne išče očesnega stika s sodelavci, če se že nasmehe, to stori dokaj kislo ...

Danes pa ni tako! Pozdravi glasno, njene oči blestijo, na njenem obrazu kraljuje nasmeh, ki ga nismo bili deležni dolga leta. Za trenutek se zazdi, da bi rada poklepetala z nami ...

Pomen in vsebina te spremembe sta za naše nadaljnje ukrepanje in ravnanje zelo pomembna, saj z zaznavanjem spremembe skoraj nezavedno postavljamo temelje za naslednji korak. To je večinoma trditev ali vprašanje: »Danes izgledaš fantastično. Prav gotovo se ti je zgodilo nekaj pomembnega in lepega? Greva na kavo in klepet.« Ali pa: »Dober dan!« in že nas ni več. Ali pa ... Rešitev in možnosti za ukrepanje je nešteto.

Neučinkovita komunikacija je posledica neustrezne spremljave.

Velikokrat smo začudeni, ko se v življenju soočamo z ljudmi, ki jih nismo ne želeli ne pričakovali. Pogosto obtožujemo druge (to je med drugim tudi najbolj enostavno), da niso razumeli našega sporočila in tistega, kar smo jim želeli sporočiti.

Smo se kdaj vprašali, kako nam uspeva, da nas drugi ne razumejo in se odzivajo na nam neljub in čuden način. Mi smo edini, na kogar lahko vplivamo (in imamo med drugim tudi to pravico), da se spremeni, da naredi nekaj drugače, bolj učinkovito, bolj ustrezno, tisto, kar bolj koristi in odgovarja neki določeni situaciji.

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

Nekdo je nekoč izjavil, da je komunikacija kot ples. In če hočemo dobro in zlasti učinkovito komunicirati (plesati), moramo svojega sogovornika (soplesalca) najprej (in ves čas) dobro spremljati, da ga bomo lahko, če bo to potrebno, tudi vodili in nenazadnje tudi usmerjali.

V komunikaciji se lahko ujamemo s sogovornikom na različne načine: verbalno (skozi besede), neverbalno (skozi telesno govorico, mimiko in dihanje) in paraverbalno (skozi barvo in ton glasu). Z ujemanjem vstopamo namreč v »čevlje« sogovornika, ga bolje razumemo, smo z njim na isti valovni dolžini, ga lažje podpiramo in na tak način lažje komuniciramo z njim. Dobivamo tisto, na kar smo se osredotočili.

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

Sprememba je nenehna.

Ko potujemo skozi življenje, je spreminjanje naša zvezda stalnica, če to želimo ali ne. Spreminja se naša obrazna mimika, obrazne poteze, naše reakcije, barva našega glasu, naša razmišljanja in pogled ... In z nami se spreminjajo naši partnerji, prijatelji ...

Ne samo leta, ampak in predvsem naše življenjske izkušnje so nosilci nenehnih sprememb.

Znanja in spretnosti, ki smo si jih pridobili prek različnih vrst treningov, seminarjev, 'coachingov', prek lastnih izkušenj ali izkušenj drugih, prek medijev ... ali na druge načine, dvigajo našo sposobnost opažanja, našo sposobnost zaznavanja zelo majhnih sprememb v vedenju drugih oseb.

Že dolgo je znano, da naša komunikacija vsebuje 7 odstotkov besednega in 93 odstotkov nebesednega sporočila in da poleg tega, kaj in kako nekaj povemo, sporočamo celo vrsto miselnih vzorcev, ki kažejo na to, kaj in resnici mislimo, čutimo ... Če smo sposobni majhne spremembe, ki spremljajo te miselne vzorce, zaznavati, smo se sposobni hitreje in učinkoviteje prilagajati in zaznati, kako se bo sogovornik odzval na naše sporočilo.

Dejstvo je (s tem se verjetno vsi strinjamo), da je kakovost našega življenja odvisna od nas samih in predvsem od tega, v kolikšni meri smo pripravljeni na spremembe.

»Milijoni ljudi ostajajo, kjer so – to je njihova odločitev.« Richard de Vos

Ali je tudi z nami tako?

SOCRATES - ERASMUS: VISOKOŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE

- MOBILNOST ŠTUDENTOV
- ERASMUS INTENZIVNI JEZIKOVNI TEČAJI

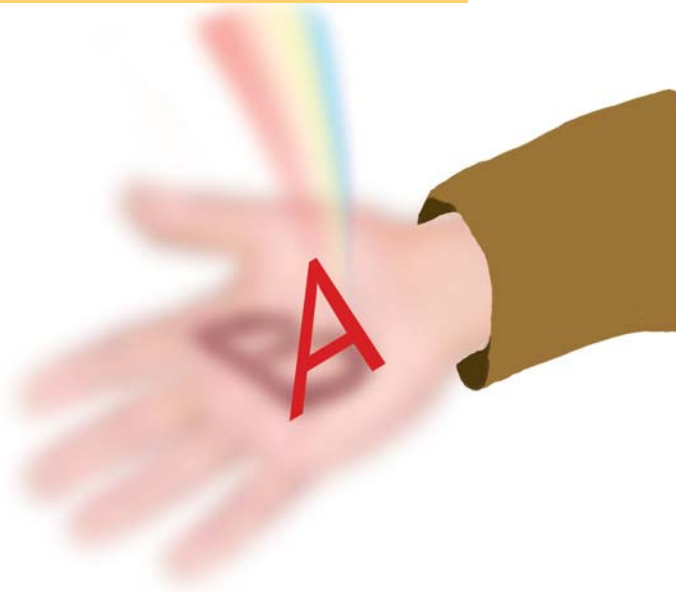

»Consuetudo certissima est loquendi magistra.«

»Practice makes perfect.«

»Najboljši učitelj jezika je praksa.«

Marcus Fabius Quintilianus

INSTITUCIJA

Naziv: Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
Naslov: Aškerčeva 4, 1000 Ljubljana
Dekan/direktor/ravnatelj: red. prof. dr. Božidar Jezernik
Elektronski naslov: info@ff.uni-lj.si
Spletna stran: www.ff.uni-lj.si

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Erasmus: Mobilnost študentov
Naslov projekta/mobilnosti: www.umcs.lublin.pl
Spletna stran: od oktobra 2004 do februarja 2005
Trajanje: Jernej Grah – udeleženec mobilnosti: jernej_grah@email.si
Elektronski naslov: jernej_grah@email.si

37

Na Erasmus izmenjavi sem bil na univerzi Uniwersytet Marie Curie-Sklodowskiej v Lublinu na Poljskem. Za možnost študija na Poljskem sem izvedel od profesorja Gašperja Ilca, koordinatorja na Oddelku za anglistiko in amerikanistiko na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Za 5-mesečni študij v tujini sem se odločil zaradi želje po spoznavanju tujih učnih sistemov, predvsem kakovosti v nekdanjem 'vzhodnem bloku', razširitvi znanja in spoznavanja dežele, kar mi lahko koristi v karieri, saj je poznavanje dežele in ljudi pomembno pri marsikaterem delu.

Ko sem bil sprejet na 5-mesečni študij v zimskem semestru, sem moral uskladiti svoj predmetnik na Poljskem. Cilji moje izmenjave se bili pisanje diplomske naloge in opravljanje izpitov, ki so mi kot absolventu še ostali na matični instituciji.

Na srečo sem imel zaradi majhnega števila tujih študentov urejeno bivanje v študentskem domu. Bilo je na visokem nivoju – dvoposteljna soba, kuhinjski kot in kopalnica, vse na novo opremljeno. Ob prihodu sem dobil vodičko, poljsko študentko, ki mi je razkazala univerzitetni kampus. Oddelčni koordinator, zelo prijazen profesor, mi je pomagal pri sestavi predmetnika. Ker imena predmetov in posledično njihova vsebina po vsej Evropi seveda niso enaki, sem poslušal več predavanj, da sem našel tiste predmete, katerih vsebina ustreza še neopravljenim izpitom v Sloveniji. Kot Erasmus – Socrates študent sem imel pravico obiskovati kateri koli predmet v katerem koli letniku. Seveda sem obiskoval seminar s tematiko svoje diplomske naloge in imel na razpolago pomoč profesorja in seveda uporabo oddelčne knjižnice.

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

Kakovost študija angleščine na Poljskem je povsem primerljiva z ravni tega študija v Sloveniji, vendar je pri njih večji poudarek na izgovorjavi, zato pa za slovenskimi študenti angleščine zaostajajo pri znanju besedišča. Dobra stvar izmenjave je tudi ta, da sem obiskoval 2 predmeta, ameriška zgodovina in pregled ameriške književnosti, ki ju na matični instituciji ni ali pa obstajata v drugačni obliki. Pri učenju tujega jezika in književnosti je vsako dodatno znanje zelo zaželeno.

Poleg priprave in pisanja diplomske naloge ter rednega obiskovanja predavanj sem obiskoval tudi tečaj poljščine, ki je za Socrates – Erasmus študente brezplačen. Tako sem se poleg poglobitve znanja angleščine naučil tekoče govoriti poljsko, jezik, ki mi bo v bodoči karieri zagotovo prišel prav, saj se Poljska ob pomoči Evropske unije hitro razvija, veliko je tujih podjetij in odpirajo se številne možnosti za poslovno sodelovanje.

Semester se na Poljskem konča v sredini januarja, nato pa je 1 mesec trajajoče izpitno obdobje. Opravil sem 2 izpita, ki ju še nisem opravil na fakulteti v Sloveniji. Prav tako je treba konec semestra dobiti podpise profesorjev za redno obiskovanje predmetov. Poljski profesorji so se pokazali v zelo dobri luči. Poleg

strokovnega znanja, enakovrednega domačim profesorjem, so bili do mene zelo prijazni, ustrežljivi in izrazili zadovoljstvo, da so imeli pri svojem predmetu tujega študenta, saj se zavedajo, da dober glas seže v deveto vas.

Študijska izmenjava na Poljskem je bila zagotovo lepa priložnost za pridobitev novih znanj. Spoznal sem poljski učni sistem, videl, da v nekdanjem 'vzhodnem bloku' univerzitetni študij prav nič ne zaostaja za srednjeevropskim, razširil sem svoje znanje angleščine in književnosti. Spoznal sem ljudi, njihovo mentaliteto in poljsko družbo, se naučil tujega jezika. Te stvari pa so ob morebitnem delu v hitro razvijajoči se Poljski in poslovnem sodelovanju s to državo izredno velikega pomena, saj sklenitev poslovne kupčije ni le dober izdelek, pomembno je tudi, kako je predstavljen. Zato je bila študijska izmenjava zame zelo koristna in videl sem, da program Erasmus pomembno prispeva k združevanju Evrope in zmanjšanju predsodkov.

INSTITUCIJA

Naziv: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
Naslov: Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Dekan/direktor/ravnatelj: red. prof. dr. Božidar Jezernik
Elektronski naslov: dekanat@ff.uni-lj.si
Spletna stran: <http://www.ff.uni-lj.si/>

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Erasmus intenzivni jezikovni tečajji
Naslov projekta/mobilnosti:
Spletna stran:
Trajanje: vsako leto 2 tečaja od leta 2000
Nosilec/koordinator projekta/udeleženec mobilnosti: mag. Jana Zemljarič Miklavčič
Elektronski naslov: jana.zemljarič@ff.uni-lj.si

39

Erasmus intenzivni jezikovni tečajji (Erasmus Intensive Language courses, EILC) so tečajji, ki so bili zasnovani v Evropski komisiji. Namenjeni so učenju manj razširjenih jezikov EU in učenju jezikov drugih držav, ki sodelujejo v programih Socrates – Erasmus. Tečajji EILC dajejo študentom, ki se odločijo za izmenjavni študij, možnost, da se pred začetkom študija učijo jezik države gostiteljice. Tečajje EILC prek nacionalnih agencij financira Evropska komisija; v letu 2004 je bilo v tečajje EILC vključenih 3192 študentov. V študijskem letu 06/07 bo intenzivni jezikovni tečaj za študente ponudilo 23 držav – Belgija, Bolgarija, Ciper, Češka, Danska, Estonija, Finska, Grčija, Islandija, Italija, Latvija, Litva, Malta, Madžarska, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Švedska in Turčija. Tečaja se lahko udeležijo vsi študenti (do zasedbe razpisanih mest), ki so sprejeti na študij na eno izmed univerz v zgoraj naštetih državah, poleg njih pa tudi jezikovni asistenti v programih Comenius. Tečajji morajo biti izvedeni poleti, pred začetkom jesenskega semestra, in/ali pozimi, pred začetkom spomladanskega semestra. Trajajo od 3 do 8 tednov (posamezne države se same odločijo za dolžino), za študente pa so brezplačni.

V Centru za slovenščino kot drugi/tuji jezik Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani smo prvi Erasmus tečaj slovenščine izvedli na pobudo Mednarodne pisarne Univerze v Ljubljani v študijskem letu 00/01. Prvo leto se ga je udeležilo osem študentov, nato pa je število študentov iz leta v leto naraščalo; leta 2004 je bilo v septembrskem tečaju 93 študentov, dvajset pa smo jih morali zavriniti, saj je bilo razpisanih mest samo 40 (za ostale je tečaj dofinanciral Center za slovenščino).

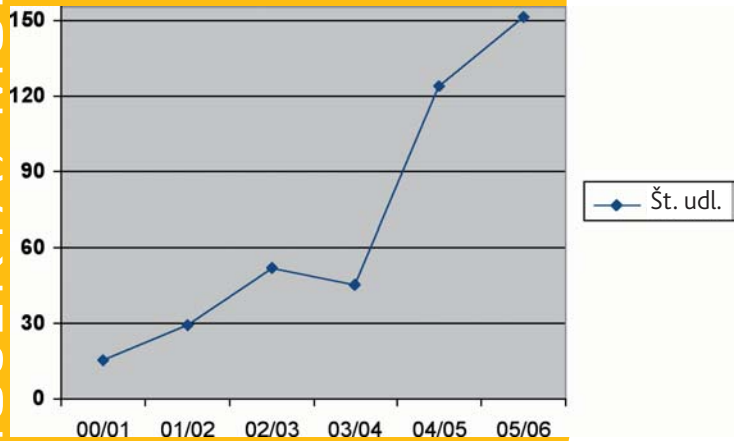
VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

Erasmus tečaj slovenščine ima 70 ur, 64 ur jezikovnega pouka in 6 ur spoznavanja s slovensko kulturo in civilizacijo, kar pomeni ogled mesta, obisk muzeja, gledališke predstave in podobno. Izvedemo ga v 4 tednih, študenti pa imajo pouk od ponedeljka do četrтка po štiri šolske ure na dan. Petke imajo proste za urejanje zadev, povezanih z bivanjem in študijem v novi državi. Pri načrtovanju jezikovnega tečaja za izmenjavne študente smo se na Centru za slovenščino zavedali, da je količina znanja jezika, ki ga lahko študentom posredujemo v 70-urnem tečaju, zelo omejena. Pravilno pa smo hkrati predvidevali, da gre pri izmenjavnih študentih za visoko motivirane posameznike, ki so pripravljeni in sposobni v kratkem času predelati velike količine informacij in ki imajo zelo dobro splošno jezikovno znanje ter obvladajo nekaj tujih jezikov, kar jim vse zelo povečuje možnosti za hitro usvajanje novega jezika. Pri začetnikih pouk razdelimo na nekaj sklopov: v ospredju je učenje sporazumevalnih vzorcih (pozdravljanje, predstavljanje, nakupovanje, naročanje itd.), ki jih lahko takoj uporabijo v predvidljivih sporazumevalnih okoliščinah. Študente poskušamo navajati tudi na samostojno branje poljudnih in strokovnih besedil z njihovega strokovnega področja, seveda s pomočjo slovarjev. Pri študentih, ki pridejo z določenim predznanjem slovenščine, pa skušamo doseči jezikovno zmožnost, ki presega zgolj sporazumevalno zmožnost. Nadaljevalni tečaj mora študente usposobiti za sprejemanje in tvorjenje strokovnega besedila.

Delo v Erasmus tečajih slovenščine je zaradi visoke motiviranosti in hitrega napredka študentov za učitelje izredno prijetno in spodbudno. Tako je v zadnjih letih pravzaprav edina težava Erasmus tečajev dejstvo, da ni dovolj prostora za vse zainteresirane študente. Ker gre za izjemno dovzetne slušatelje, ki se za uspešno študijsko bivanje v Sloveniji jezik morajo učiti, in ker gre za bodoče evropske intelektualce, ki bodo znanje slovenščine in o slovenščini prenašali v svoje okolje, upamo, da bomo v najkrajšem času ob pomoči države in univerz uspeli razrešiti tudi to težavo.

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

Naraščanje števila študentov Erasmus intenzivnega tečaja slovenščine

6. generacija študentov Erasmus tečaja slovenščine, september 2005

LEONARDO DA VINCI: POKLICNO IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

- PROJEKTI JEZIKOVNIH ZNANJ IN SPRETNOSTI
- PROJEKTI MOBILNOSTI

41

- *Več jezikov znaš, več veljaš.*
- *The more languages you know, the more of a person you are.*
- *Plus tu connais de langues, plus tu es humain.*
- *Je mehr Sprachen du sprichst, desto mehr bist du Mensch.*
- *Cuanto más lenguas conozcas, más persona eres.*
- *Quante lingue conosci, tante persone sei.*

INSTITUCIJA

Naziv: Fakulteta za humanistične študije Koper, Univerza na Primorskem
Naslov: Glagoljaška 8, 6000 Koper
Dekan/direktor/ravnatelj: dr. Vesna Mikolič
Elektronski naslov: vesna.mikolic@fhs-kp.si
Spletna stran: www.fhs-kp.si

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude: Leonardo da Vinci: Projekti jezikovnih znanj in spretnosti
Naslov projekta/mobilnosti: CrossCultural Business Communication
Spletna stran: www.2cbc.net
Trajanje: 1999–2006 (se še nadaljuje)
Nosilec/koordinator projekta/udeleženec mobilnosti: mag. Neva Čebon
Elektronski naslov: neva.cebron@guest.arnes.si

42

Osrednje vprašanje v projektu CCBC je, kako naj poučujemo poslovno sporazumevanje v angleščini, lingvi franki globaliziranega poslovnega sveta, da bi študente soočili z izzivi njihovih bodočih delovnih mest in zahtev mednarodne mobilnosti. Odgovor, ki ga projekt CCBC ponuja, vgrajuje v jezikovni pouk možnosti, ki jih ponujajo nove tehnologije, da ustvarimo živahno virtualno sodelovanje med študenti iz različnih kulturnih okolij in tako oblikujemo navidezno mednarodno poslovno skupnost. Zamisel se je porodila udeležencem seminarja »Poslovna angleščina v obdobju globalizacije«, ki ga je Britanski svet – ELTeCS organiziral v Cambridgeu leta 1999. Skupina učiteljev je zastavila projekt CCBC najprej ob podpori ELTeCS fundacije, kasneje pa dejavnost razširila in dodelala s sredstvi, pridobljenimi v okviru programa Leonardo da Vinci. Tako smo ustvarili mednarodno mrežo ustanov/učiteljev/študentov iz 12 držav (Slovenija, Hrvaška, Avstrija, Italija, Romunija, Madžarska, Nemčija, Indija, Estonija, Litva, Švica, Francija), znotraj katere pouk poteka paralelno v računalniško podprtem okolju.

V okviru projekta poučujemo poslovno angleščino po interaktivni metodi in z interdisciplinarnimi pristopi. Učni modul vključuje vsebine iz poslovne angleščine, interkulturene teme, rabo elektronskih orodij in geopolitične poudarke. Z računalniško podprto mednarodno mrežo širimo učni prostor na ves svet, v navideznem poslovnem okolju pa razvijamo študentove domišljajske in ustvarjalne lastnosti. Študenti se zato učijo poslovne angleščine ob nizu nalog, usmerjenih v medkulturno poslovno sporazumevanje, pri tem pa uspešnost svojega dela in truda sprti preverjajo z odzivi vrstnikov iz različnih kulturnih in jezikovnih okolij.

Organizacija učnega procesa: Vsaka skupina študentov

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

ali dijakov (starostna skupina od 17 do 22 let) ustanovi svoje virtualno podjetje, si podeli vloge in naloge v delovnem timu, kot bi bili zaposleni v običajnem poslovnem okolju. Razdelimo jih v manjše skupine, od katerih vsaka prevzame odgovornost za eno tuje tržišče. Tako nastane splet uvožno-izvoznih podjetji, ki med sabo tržijo. Sporazumevajo se s sporočili, ki jih pošiljajo po elektronski pošti in z občasnimi telefonskimi razgovori. Ker gre za stike med študenti iz različnih kulturnih okolij, opazujejo tudi medkulturne razlike. Niz medsebojnih sporočil obsega naslednje elemente:

- neformalna predstavitev vrstnikov iz druge države,
- predstavitev svoje šole in delovnega okolja z objektivnim besedilom,
- strokovna predstavitev svojega navideznega podjetja,
- reklamiranje proizvodov,
- niz poslovnih pisem – od povpraševanja do pritožbe in poravnave v uradnem slogu.

Temeljni cilj projekta je, da vzpostavimo način dela, ki je za študente zanimiv, jih hkrati spodbuja k učenju in jim lajša usvajanje novih vsebin. Virtualno okolje, ki ga vzpostavimo s simulacijo pravega podjetja in ob sodelovanju v mednarodni mreži, omogoča, da študenti preizkusijo in uporabijo svoje znanje iz poslovne angleščine, računalništva in medkulturne komunikacije, takoj ko spoznajo nek segment. Stik z vrstniki v tujini jih spodbuja k hitremu usvajanju in dokazovanju svojega znanja pa tudi k boljšemu sodelovanju v skupini. Medkulturne teme tako postanejo del zavestnega odzivanja na okolje. Neposredno primerjanje svojih dosežkov s tistimi, ki jim jih posredujejo vrstniki iz tujine, pa razvija samozavest in zavedanje enakovrednosti z vsemi

LEONARDO DA VINCI

kulturnimi in ekonomskimi okolji. Da bi pouk v virtualnem mednarodnem okolju potekal usklajeno, smo izdelali prilagojene učne materiale, in sicer učbenik CCBC Student's Book, ki vodi vsak korak študentovega mednarodnega udejstvovanja, zbirnik CCBC Student's Portfolio, s katerim študent samovrednoti svoje delo, dodatne vaje pa dobi v CCBC Interactive Exercises. Učiteljem, ki se na novo vključijo v mednarodno navezo, pomaga publikacija CCBC Trainer Notes. Vsi izdelki so zbrani na spletni strani CCBC Net, ki vključuje tudi Forum za neposredne in neformalne stike mednarodnih študentov. V letih svojega obstoja se je mednarodna CCBC mreža ustanov/učiteljev/študentov povečala in dokazali smo, da je CCBC virtualno okolje učinkovit učni pristop.

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

INSTITUCIJA

Naziv:
Naslov:
Dekan/direktor/ravnatelj:
Elektronski naslov:
Spletna stran:

Srednja šola Zagorje
Cesta zmage 5, 1410 Zagorje ob Savi
Anica Ule Maček
anica.ule@guest.arnes.si
<http://www.sszagorje.oria.si/>

AKCIJA/POBUDA

Tip akcije/pobude:
Naslov projekta/mobilnosti:
Spletna stran:
Trajanje:
Nosilec/koordinator projekta/udeleženec mobilnosti:
Elektronski naslov:

Leonardo da Vinci: Projekti mobilnosti
Nacionalne jedi treh dežel
<http://www.sszagorje.oria.si/>
2004–2005
Anica Ule Maček – učiteljica jezika, stroke, prakse
ss.zagorje@guest.arnes.si

44

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

1. Vsebina projekta:

Srednja šola Zagorje je v šolskih letih 2003/2004 in 2004/2005 izpeljala projekt v programu Leonardo da Vinci: Projekti mobilnosti z naslovom »Nacionalne jedi treh dežel«. K sodelovanju smo pritegnili avstrijsko šolo Höhere Lehranstalt für Wirtschaftliche Berufe in srednjo poklicno in strokovno šolo Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Luhačovice na Češkem.

Skupina učiteljev Srednje šole Zagorje se je v pripravljalnem obdobju seznanila s partnerskima ustanovama in sodelujočimi kolegi. Na šoli smo izvedli jezikovno, pedagoško in kulturološko predpripravo in organizirali pripravljalni obisk. Udeleženci, sodelujoči učitelji v projektu, so sprejeli izvedbeni načrt projekta in dogovorili obveznosti šole koordinatorke in sodelujočih partnerjev. V času trajanja projekta so učitelji medsebojno komunicirali in usklajevali delo prek e-pošte.

Neposredno smo izvedli dve gostovanji naših učiteljev na partnerskih šolah. V času gostovanja so se seznanili z ustanovo, izobraževalnim programom, spremljali pouk, zbirali recepte, jih urejali, oblikovali in prevajali in seveda zapisane tudi preizkušali v praksi.

Skupna želja vseh sodelujočih je bila, da izberemo in predstavimo tiste kulinarčne značilnosti sodelujočih dežel, ki jih delajo prepoznavne.

2. Cilji projekta:

- spoznavanje različnih kultur,
- obogatitev znanj o sodelujočih deželah in pokrajinah,
- izmenjava izkušenj in znanj,
- izmenjava učiteljev tujega jezika, stroke in praktičnega pouka z namenom bogatitve strokovnih, jezikovnih in pedagoških znanj,
- medpredmetno povezovanje.

3. Končni izdelek sodelovanja treh srednjih strokovnih šol iz treh držav je zbirka receptov treh dežel v slovenskem, nemškem, češkem in angleškem jeziku, dopolnjena s slovarjem strokovnih izrazov. Knjižico smo naslovlili Nacionalne jedi treh dežel in je nastala v tiskani in elektronski obliki.

Končni izdelek je tudi primerno dodatno učno gradivo za strokovne šole s področja gostinstva in turizma.

Z izborom nacionalnih jedi pa želimo tudi neposredno vplivati na prehranjevalne navade naših dijakov. Mladim navdušencem modernega načina prehranjevanja želimo približati tradicionalne jedi, da jih bodo pripravljene poskusiti in vključiti v svoje jedilnike.

VSEBINA PROJEKTA / MOBILNOSTI

V brošuri smo zapisali :

»Naj vas naš izbor receptov treh dežel spodbudi, da boste tradicijo naših babic prenašali na prihodnje rodove.«

4. Učinek projekta:

Cilji projekta so bili v celoti realizirani. Opravljeno delo nas je obogatilo z novimi znanji in spoznanji ter spodbudilo, da smo pristopili k načrtovanju prihodnjih oblik sodelovanja, ne samo na področju jezikov in stroke, temveč da sodelovanje razširimo na tudi na mobilnost dijakov.

KAKO NAPREJ?

VLOGA JEZIKOV V PROGRAMU

VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

46

»La pluma es la lengua de la mente.«

»Pero je jezik misli.«

Miguel de Cervantes

Kaj prinaša program dejavnosti v okviru vseživljenjskega učenja na področju jezikov?

Program dejavnosti na področju vseživljenjskega učenja za obdobje 2007–2013 bo nadomestil obstoječe programe Socrates, Leonardo da Vinci, e-učenje in s tem povezane programe, ki se iztečejo konec leta 2006. Eden temeljnih ciljev je pospeševanje učenja jezikov in jezikovna raznovrstnost.

Zajemal bo štiri posebne podprograme:

- **Comenius** za dejavnosti splošnega izobraževanja v šolah do višje srednje ravni;
- **Erasmus** za izobraževanje in dejavnosti nadaljnega usposabljanja na visokošolski ravni;
- **Leonardo da Vinci** za vse druge oblike poklicnega izobraževanja in usposabljanja;
- **Grundtvig** za izobraževanje odraslih.

Poleg tega predlog vsebuje »**transverzalni**« program, ki vključuje štiri ključne dejavnosti, zajema zgoraj navedena vprašanja politike ter opredeljuje posebne določbe za učenje jezikov in dejavnosti, ki so povezane z informacijsko komunikacijsko tehnologijo, in bolj obsežne dejavnosti razširjanja, ki jih posebni programi ne zajemajo. Program **Jean Monnet** je namenjen podpori dejavnosti v zvezi z evropsko integracijo in evropskimi institucijami ter združenji na področju izobraževanja in usposabljanja.

Od vseh naštetih imajo jeziki posebno mesto v programih Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci in v »transverzalnem« programu.

Program je utemeljen v duhu ciljev, ki jih je Evropski svet sprejel 15. in 16. marca 2002 v Barceloni. V skladu z njim bi sistemi izobraževanja in usposabljanja Evropske unije do leta 2010 postali svetovna referenca kakovosti, poziva k izboljšanju osnovnih znanj, še posebej z učenjem vsaj dveh tujih jezikov od malih nog.

Spodbujanje poučevanja in učenja jezikov in jezikovne raznovrstnosti, vključno z uradnimi jeziki Skupnosti in njenimi regionalnimi in manjšinskimi jeziki, je prednostna dejavnost Skupnosti na področju izobraževanja in usposabljanja. Takšni ukrepi so še zlasti pomembni v mejnih regijah držav članic v zvezi z jeziki, ki se uporabljajo v sosednjih regijah drugih držav članic.

Program Comenius opredeljuje kot svoj cilj

razvijanje znanja in razumevanja (med mladimi in izobraževalnim osebjem) o pestrosti evropskih kultur in jezikov ter njihovi vrednosti in tudi spodbujanje učenja živih tujih jezikov. Program Erasmus posebej poudarja, da podpira ustanove, ki zagotavljajo kakovost na vseh stopnjah mobilnosti; tu izpostavlja ustanove s pripravljalnimi in izpopolnjevalnimi jezikovnimi tečaji. Tudi program Leonardo da Vinci v svoje cilje vključuje spodbujanje učenja živih tujih jezikov in podpira organiziranje vseh potrebnih pripravljalnih ukrepov (potrebnih za mobilnost), vključno z jezikovnimi pripravami, ki so tu še posebej izpostavljene. Program podpira zlasti tiste večstranske projekte, ki stremijo k izboljšanju sistemov usposabljanja s poudarkom na prenosu inovacij, vključno z jezikovnim prilagajanjem nacionalnim potrebam. »Transverzalni« program med svoje cilje vključuje spodbujanje učenja jezikov in podpiranje jezikovne raznovrstnosti v državah članicah, v eni izmed svojih štirih osnovnih dejavnosti pa konkretno podpre večstranske projekte (projekte, v katerih sodelujejo tri države ali več), ki so namenjeni:

- razvijanju novega gradiva za učenje jezikov (vključno s spletnimi tečaji) in instrumentov za jezikovno testiranje,
- razvijanju orodij in tečajev za usposabljanje učiteljev jezikov,
- učenju jezikov in jezikovne raznovrstnosti.

Poleg večstranskih projektov »transverzalni« program spodbuja tudi povezovanje projektov v mreže, ki bodo prispevale k razvoju jezikovnih politik, promociji učenja jezikov in jezikovne raznolikosti, izmenjavi dobrih praks in diseminaciji rezultatov projektov. Podpira tudi vse druge pobude, vključno z dejavnostmi za privlačnejše učenje jezikov v okviru sredstev javnega obveščanja in/ali trženja, oglaševalskih kampanj ter informacijskih akcij in tudi v okviru konferenc, študij in statističnih pokazateljev na področju učenja jezikov in jezikovne raznovrstnosti.

Posebno vlogo znotraj jezikovnih aktivnosti bo ohranila tudi pobuda Evropsko jezikovno priznanje, ki prispeva k večjemu osveščanju o pomenu jezikovne raznolikosti v Evropi in prednostih znanja

različnih jezikov. Pobuda se je doslej izkazala kot uspešna tudi v slovenskem prostoru, kjer smo v zadnjih štirih letih, odkar v njej sodelujemo, inovativnim projektom na področju učenja in poučevanja jezikov, ki predstavljajo tudi primere dobre prakse, podelili 11 priznanj.

Program dejavnosti na področju vseživljenjskega učenja pa sploh ni edini dokument EU, ki daje posebno mesto pestrosti evropskih jezikov. Podpira se učenje tujih jezikov, posebno mesto pa se daje tudi jezikom manjših narodov, kamor spada tudi slovenščina. Evropska unija ocenjuje, da je ta jezikovna pestrost, ki smo ji priča v Evropi, prednost in ne ovira. Prek učenja tujega jezika namreč spoznavamo kulturo nekega naroda, mentaliteto, vrednote in način razmišljanja. In ko nekoga spoznamo, nam ni več tujec. Zato EU zagovarja to stališče, da bi se tako ideja o združenih in eni Evropi še bolj usedla v zavest vseh nas, ki se imenujemo državljani Evropske unije.

Ljudmila Novak
poslanka Evropskega parlamenta

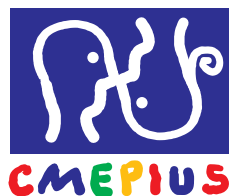

Izobraževanje in kultura

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

**Center za mobilnost
in evropske programe
izobraževanja in
usposabljanja**

Ob železnici 16
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel.: (01) 586 42 51
Fax: (01) 586 42 31
E-pošta: info@cmepius.si
leonardo@cmepius.si
socrates@cmepius.si
www.cmepius.si